

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Fakulta pedagogická
Katedra společenských věd

Bakalářská práce

Česká pirátská strana v evropském kontextu

Vypracoval: Martin Pekař
Vedoucí práce: PhDr. Salim Murad, PhD.
České Budějovice 2015

Anotace:

Bakalářská práce pojednává o postavení České pirátské strany v České republice i v Evropě. Přibližuje okolnosti vzniku strany a její program. Na základě analýzy programu zařazuje stranu do politického spektra a do systému stranických rodin. Představuje roli České pirátské strany ve formování mezinárodních pirátských organizací a stanoviska členů k jejich fungování. Analyzuje výsledky voleb do Evropského parlamentu 2014 a určuje pozici strany v celoevropském měřítku.

Klíčová slova:

Česká pirátská strana, Evropská pirátská strana, Pirátská internacionála, volby do Evropského parlamentu, liberalismus

Annotation:

This bachelor thesis deals with the role of the Czech Pirate Party in the Czech Republic and also in whole Europe. It focuses on the formation of the party and its programme. Based on the programme analysis, it classifies the party in the political spectrum and the party families concept. It introduces the role of the Czech Pirate Party in the forming of the international pirate organizations and its members' standpoint. It analyses European Parliament 2014 election results and points out the position of the party in a whole European scale.

Keywords:

Czech Pirate Party, European Pirate Party, Pirate Parties International, European Parliament elections, liberalism

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním mé bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG, provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 26. června 2015

.....

Martin Pekař

Rád bych tímto poděkoval svému vedoucímu práce PhDr. Salimu Muradovi, PhD. za odborné vedení práce, konzultace, cenné rady a podněty. Dále bych rád poděkoval své rodině a blízkým za podporu při psaní bakalářské práce.

Obsah

Úvod	1
Metodologie.....	3
Vznik strany.....	6
Program	8
Dlouhodobý program.....	9
Demokracie.....	10
Občanská práva.....	11
Otevřený stát.....	12
Veřejné služby	13
Hospodářství.....	15
Sdílení.....	16
Ideologie	18
Vývojová typologie	18
Liberalismus	23
Teorie cleavages	26
Pirate Parties International.....	33
Statut PPI.....	34
Valná shromáždění	35
Shrnutí	37
European Pirate Party	39
Volby do Evropského parlamentu	42
Politické skupiny Evropského parlamentu	42
Volby do Evropského parlamentu 2009	44
Volby do Evropského parlamentu 2014	46
Závěr.....	52

Zdroje	54
Přílohy	71

Úvod

Nejednotné vnímání pohledu na svět je v naší společnosti patrné již od nepaměti. Také proto vznikl politický boj, snaha reprezentovat zájmy určité skupiny společnosti, chopit se moci a tyto zájmy prosazovat. S neustále probíhajícím vývojem se pak objevují na scéně další a další politické subjekty, řešící nové otázky. Na začátku nového tisíciletí, konkrétně v roce 2006 pak začaly vznikat první pirátské strany. Jejich hlavním tématem byl internet. Na jedné straně ochrana soukromí uživatelů internetu, na druhé straně svoboda sdílení a s ním spojená snaha o omezení autorských práv. Velmi úzce profilovaná témata, která zdánlivě ve velké politice neměla šanci na úspěch. Nicméně již tři roky po vzniku se Švédská pirátská strana, vůbec první pirátská politická strana na světě, dostala do Evropského parlamentu. To spustilo pirátskou lavinu po celé Evropě i po celém světě. Strany, se slovem „pirátská“ v názvu, byly zakládány jako na běžícím pásu.

V roce 2009, v době konání výše zmíněných voleb, vznikla i Česká pirátská strana. První program se v zásadě nelišil od programu Švédské pirátské strany. Nicméně již brzy po vzniku si čeští pirátští představitelé začali uvědomovat, že cestou „single issue party“ se vydávat nechťejí. Začali proto s přípravou programu, který řešil širokou škálu politických otázek. Se vznikem tohoto programu přišla možnost analyzovat postavení strany v politickém spektru. Ke kterým stranám mají Piráti názorově blízko, ke kterým se staví do opozice? Jsou-li spíše nalevo či napravo? Ačkoliv Českou pirátskou stranu neberou někteří lidé příliš vážně, pozastavují se již nad jejím pojmenováním a považují ji mnohdy jenom za recesi, musíme jí přiznat plnohodnotný status. Poměrně zdatně operují Piráti na české politické scéně, i když pouze v místních zastupitelstvech a většinou v roli konstruktivní opozice. Navíc dokáží na svá témata dobře upozorňovat, jsou mistři happeningů a demonstrací. Jsou součástí, ale i konstrukcí mezinárodních hnutí. A také se dobře se orientují na internetu.

Zatím největší zkouškou pro pirátské strany byly volby do Evropského parlamentu 2014. Vidina návaznosti na úspěch ve volbách předchozích mobilizovala všechny evropské Piráty ke společné akci. Volby prověřili schopnost evropských pirátských stran bojovat za stejné cíle, domluvit se a zorganizovat se. Vznikla Evropská pirátská

strana se záměrem vytvořit vlastní frakci v Evropském parlamentu. Pirátství již dávno sundalo nálepku několika fanatických hackerů pokoušejících se dělat politiku. Otázkou zůstává, zda je fenomén pirátství jen krátkodobou záležitostí nebo začne nabírat na obrátkách a rozměru. My se přikláníme k druhé variantě, jak řekl Mikuláš Peksa (2015): *„Až bude mít každý v autě dálkově ovládaný počítač připojený na internet, stane se otázka digitální bezpečnosti doslova otázkou života a smrti.“*

Metodologie

Výzkumné otázky: Lze zařadit Českou pirátskou stranu na pravolevé škále? Jaká stranická rodina je České pirátské straně nejbližší? Jakou pozici má Česká pirátská strana mezi ostatními evropskými pirátskými stranami?

Práce je psána metodou deskriptivní, za částečného využití obsahové analýzy. V první části práce, s užitím sekundárních zdrojů, představujeme dosud existující teorie zabývající se typologií politických stran. Zaměřili jsme se na vývojovou typologii (Duvenger, 1951; Kirchheimer, 1966; Katz a Mair, 1995; Demker, 2008), socioekonomickou pravolevou orientaci a na systém stranických rodin (von Beyme, 1982). Pomocí obsahové analýzy programových dokumentů se snažíme Českou pirátskou stranu přiřadit do vhodné kategorie. Ke zvýšení reliability jsme k programové analýze přidali i vyjádření zainteresovaných členů strany, která jsme získali z vnitrostranických diskuzí, rozhovorů pro média a soukromé emailové korespondence autora práce.

Druhá část práce se zabývá pozicí České pirátské strany v Evropě. Naším cílem bylo představit přínosy strany na utváření celoevropské a celosvětové pirátské platformy. Z kusých informací z pirátských vnitrostranických diskuzí, piratepadů, pirátských wikipedií, mailinglistů, záznamů konferencí či pirátských novin se pokoušíme podat ucelenou a srozumitelnou zprávu, neboť žádná taková dosud neexistuje.

Třetí část práce je zaměřená na volby do Evropského parlamentu. Představujeme úspěchy, programy a kampaně pirátských stran. V neposlední řadě analyzujeme výsledky zatím posledních proběhlých voleb. Pro pochopení souvislostí dodáváme vyjádření jednotlivých aktérů voleb.

Pro účely práce jsme pořídili polostrukturovaný rozhovor s Ivem Vlasatým, členem České pirátské strany, pirátskou jedničkou na kandidátce do zastupitelstva města České Budějovice v komunálních volbách 2014 a garantem programového bodu „přímá demokracie“. Přepis hovoru je možné nalézt v přílohách. Vlasatý se vyjadřoval k celé řadě témat, jeho postřehy prostupují téměř všechny kapitoly této práce. Druhý rozhovor s Alexem Mansurovem, tajemníkem zahraničního odboru strany, se bohužel nepodařilo včas uskutečnit, neboť Mansurov je v současné době plně vytížen prací pro zahraniční odbor. Stejný problém se vyskytl u Jana Nováka, člena strany a studenta politologie, který sice na naši výzvu reagoval, ale nepodařilo se nám s ním včas domluvit rozhovor.

Dále jsme se pokusili kontaktovat Markétu Gregorovou, vedoucí zahraničního odboru a trojku na kandidátce ve volbách do Evropského parlamentu 2014 a Ivana Bartoše, někdejšího lídra strany a lídra kandidátky pro volby do Evropského parlamentu 2014. Ani jeden z těchto Pirátů bohužel nereagoval. Většina členů strany se „pirátské činnosti“ věnuje ve svém volném čase, lze tedy pochopit absenci jejich reakcí. Jediný český Pirát, který vedle Iva Vlasatého, věnoval čas odpovědi na naše otázky, byl Mikuláš Peksa, člen pirátských stran České republiky a Německa, hlavní koordinátor česko-německé spolupráce. Vyjádřil se nám k pirátskému vnímání von Beymeho typologie. Dále jsme kontaktovali všechny bývalé i současné europoslance pirátských stran. Odpovědi jsme se dočkali od obou švédských europoslanců, Christiana Engströma a Amelie Andersdotter. Julia Reda, europoslankyně za německé Piráty, neodpověděla. Emailová korespondence s europoslanci Andersdotter a Engströmem je rovněž k dispozici v přílohách. Jejich komentáře jsou využity v kapitole Volby do Evropského parlamentu. Všechny emailové komunikace i rozhovor jsou zveřejněny se souhlasem zúčastněných osob. Jak je patrné z řádků výše, bohužel se nám nepodařilo spojit s nikým ze zahraničního odboru. Proto jsme nemohli přidat postřehy k utváření Pirátské internacionály a European Pirate Party. To jsme se snažili kompenzovat pečlivou obsahovou analýzou stranického fóra, kde jsme získali bezprostřední reakce podílejících se členů.

Vzhledem ke specifické podobě pirátských webových stránek, lze jednotlivé zdroje zde umístěné jen velmi obtížně citovat. Jednotlivé stránky disponují vlastním hypertextovým odkazem, velmi často bez autora či roku vydání. V případě, že autor a rok budou dohledatelné, použijeme stejné citační metody jako ve zbytku práce. V opačném případě uvedeme místo autora celou zastřešující webovou stránku, např. Pirati.cz a místo roku vydání název konkrétní stránky (bude-li k dispozici), hypertextové odkazy na jednotlivé stránky budou k dispozici ve zdrojích ve formátu „domovská stránka webu - název konkrétní stránky – hypertextový odkaz“. Podobný problém nastává u dalších zdrojů této práce – Piráti často využívají tzv. wiki prostoru, platformy fungující na možnosti editace jedné stránky mnoha autory v průběhu času. Budeme citovat autory verze wiki stránky, se kterou jsme pracovali. V opačném případě by mohlo dojít k situaci, kdy bychom citovali velké množství autorů, z nichž někteří by již na aktuální wiki stránce nemuseli mít publikovanou jedinou větu. Dalším specifickým

jsou veřejně přístupné vnitrostranické diskuze, kde se budeme snažit citovat konkrétní příspěvky od daného autora s co nejpřesnější metodou odkazování.

Vznik strany

Vznik politických stran se datuje do 19. století, souvisí s rozšiřováním volebního práva mezi občany daného státního útvaru. Politickou stranu můžeme definovat jako organizovanou skupinu lidí sdružující se na dobrovolné bázi za účelem získání politické moci (Žaloudek, 1996, s. 322). Podobně se vyjadřuje italský politolog Sartori (1976, s. 64), podle nějž je politická strana „*politická skupina, jež se účastní voleb, jež je schopna, jejich prostřednictvím prosadit své kandidáty do veřejných úřadů*“.

Nejdéle fungující pirátskou stranou v Evropě je Pirátská strana Švédska. Založil ji 1. ledna 2006 Richard Falkvinge. Cílem strany byla reforma autorských práv, ochrana soukromí občanů, svoboda sdílení informací a transparence státní správy. Švédská pirátská strana se ale neobjevila ze dne na den. Již před založením Piratpartiet fungovala v zemi tzv. Pirátská kancelář, organizace podporující volné sdílení. Hlavním cílem nově vzniklé politické strany Piratpartiet pak nebyla snaha získat křesla v parlamentu, ale spíše upozornit na pirátská témata. Podporu švédským Pirátům zajistily zejména kauzy Pirate Bay, FRA a IPRED (Brunclík, 2010, s. 21). Zatčení a odsouzení zakladatelů The Pirate Bay, webových stránek nepřímo poskytujících nelegální obsah, podpořilo vznik také České pirátské strany, více k tomuto tématu uvedeme o pár řádků níže. V roce 2008 se pak ve Švédsku zdvihla vlna nevole proti zákonu umožňujícímu monitorování webového provozu a telefonních hovorů v rámci údajné ochrany národní bezpečnosti. Toto monitorování měla na starost vládní organizace Försvarets radioanstalt, zkráceně FRA (Van der Sar, 2008). O rok později vešel v platnost další kontroverzní zákon – IPRED. Ten umožňoval vlastníkům autorských práv lépe sledovat a stíhat poskytovatele nelegálních souborů. Zákon zároveň zvýšil sankce za tyto nelegální akce. To vedlo k drastickému propadu provozu na švédském internetu (Van der Sar, 2009a). Největší vliv z těchto tří kauz měla prvně jmenovaná, která vystřelila švédské Piráty až do Evropského parlamentu. Blíže se k tomuto úspěchu vyjadřujeme v kapitole věnované samotným volbám. Švédská pirátská strana tedy vznikla jako single issue party, zaměřená na volné sdílení a práva na duševní vlastnictví, tj. na svobodu na internetu a autorský zákon.

Prvotní impuls ke vzniku České pirátské strany přišel od programátora Jiřího Kadeřávka 9. dubna 2009. Na stránce abclinuxu.cz zveřejnil výzvu k vytvoření petice za vznik

strany, která by zamezila snahám o kontrolu a manipulaci s internetovou sítí a hájila tak zájmy jejich uživatelů (Kadeřávek, 2009). Tato výzva vznikla jako bezprostřední reakce na odsouzení čtyř zakladatelů švédských webových stránek The Pirate Bay k nepodmíněnému pobytu ve vězení (ENIGMAX, 2009)¹. Petici umístěnou na provizorních stránkách ceskapiratskastrana.cz podepsalo během několika hodin přes tisíc lidí (oL, 2009)². O měsíc později shromáždil přípravný výbor podpisy i ve fyzické podobě a mohl tak v souladu se zákonem zažádat o registraci strany. To učinil 27. května 2009 (Britské listy, 2009). Ke kladnému vyřízení žádosti na Ministerstvu vnitra a zároveň tak k oficiálnímu vzniku strany pod zkratkou ČPS došlo 17. června 2009 (Čížek, 2009). První zasedání strany bylo svoláno 28. června 2009 v Průhonicích u Prahy. ČPS si zvolila předsedu, jeho zástupce, republikový výbor a vedení Královehradeckého, Pardubického, Moravskoslezského a Středočeského kraje. Prvním předsedou se stal Kamil Horký (Pirati.cz, 2009a).

¹ Jedná se o pseudonym, původní jméno autora se nepodařilo dohledat

² Jedná se o pseudonym, původní jméno autora se nepodařilo dohledat

Program

Abychom se mohli podrobněji věnovat programu České pirátské strany, je třeba nejprve rozlišit, jakým typem programu se z programatického hlediska budeme zabývat. Němečtí politologové Günter Olzog a Hans-J. Liese rozčlenili stranické programy na čtyři základní typy. Patří sem základní programy, akční programy, volební programy a vládní prohlášení. První typ přirovnávají autoři k jakési ústavě strany, reprezentující základní hodnoty politické strany. Tento typ programu slouží jako reflexe členů strany a slouží k jejich integraci (Olzog, Liese, 1993. In: Fiala, Mareš, 1998, s. 7). Petr Fiala a Miroslav Mareš (1998, s. 16) však oponují a do role „ústavy strany“ řadí spíše stanovy, které určují základní programové principy. Akční programy poté reprezentují postoje vůči jednotlivým politickým okruhům jako je například školství či zdravotnictví. Rozvíjejí podrobněji základní program a nabízejí konkrétní řešení ze střednědobého či dlouhodobého hlediska. Rozlišit hranici mezi akčním a základním programem může být problematické, v zásadě se ale v případě akčního programu jedná o aplikování základního programu na konkrétní cíle v určitém časovém horizontu. Akční plán by měl mít již uchopitelnější podobu a neměl by obsahovat pouze obecné, „prázdné“ formulace. Volební program je třetím typem politických programů. Je orientován krátkodobě, na aktuální politické problémy, snaží se oslovit co největší množství voličů, případně odstavit politické oponenty. Vládní prohlášení pak představují dopodrobna rozpracované politické úspěchy či konkrétní cíle strany nebo koalice (Fiala a Mareš, 1998, s. 7-8).

Salim Murad (2008, s. 53) upozorňuje, že ne vždy je tvorba volebního programu odvozena od programu základního. V takovém případě je obecnější program odvozován od toho konkrétnějšího a celá logika tvorby je tak obrácená. Tento jev se vyskytoval v zemích přecházejících od totalitního režimu k demokratickému a také u některých našich novějších stran. Právě Česká pirátská strana je názorným příkladem. První politický program (volební) představili Piráti pro neuskutečněné předčasné volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2009. Měl pouze čtyři základní body a byl z velké části inspirován programem Švédské pirátské strany. Prvním bodem byla snaha o úpravu autorského zákona, zejména dekriminální šíření děl v elektronické podobě, zkrácení doby platnosti majetkových práv po smrti autora nebo transparentní účty správců majetkových práv. Druhý bod se zabýval zajištěním

občanských práv na internetu. Tehdejší nastavení autorských práv umožňovalo sledování komunikací uživatelů internetu a tím porušovalo jejich právo na soukromí (Jones, 2006). Piráti nesouhlasili s uchováváním informací o uživateli a stavěli se proti jejich shromažďování v rámci prevence potenciální trestné činnosti. Mimo tyto dva body přišla ČPS ještě s originálním programovým cílem reformy veřejné správy a využitím prvků přímé demokracie formou přímé volby vysokých státních úředníků, obecných referend a maximální decentralizací moci (Pirati.cz, 2009b). Kromě posledního programového bodu byl tedy celý program Pirátů zaměřen na svobodu na internetu, ať se jedná o omezení autorských zákonů či užívání internetu bez možnosti sledování a zaznamenávání osobních údajů třetí stranou. Jak je patrné i z řádků o založení českých Pirátů, pirátské strany začaly vznikat na protest, časem se však rozvinuly v politickou ideologii, která se rozšířila do mnoha zemí světa. Její šíření je důkazem, že hesla jako „přístup k informacím, transparentnost, práva jednotlivce a ochrana soukromí“ nejsou dnešní společnosti cizí. Nicméně, s takto ostře vyhraněným programem mají pirátské strany poměrně značné problémy uspět v mainstreamové politice. I přesto však zaznamenaly některé volební úspěchy a dokázaly upozornit a ovlivnit případy s těmito hesly spojené (DiSanza, 2012, s. 29-30). S uplynulým časem se programy jednotlivých pirátských stran diferencují a rozšiřují.

Dlouhodobý program

Dlouhodobý politický program strany začal vznikat teprve dva roky po založení strany a téměř dva roky od uvedení prvního volebního programu Pirátů. Tento program lze jen těžko zařadit do jedné z výše definovaných kategorií politických programů. Piráti si příliš hlavu nelámou se zaběhnutými postupy a přicházejí s novými řešeními. Nynější dlouhodobý program se dělí na tři pilíře, plnící rozdílné funkce. Prvním pilířem jsou poslání a programové cíle. Jedná se o velmi stručné ideje ukotvené ve stanovách strany. Podle Olzoga a Lieseho by se první část dala nazvat právě jakousi ústavou strany, tedy základním programem (Olzog, Liese, 1993. In: Fiala, Mareš, 1998, s. 7). Jedná se zejména o nástroj vnitrostranický, neboť každý nový člen strany musí souhlasit s těmito stanovami. Primárním cílem je právo člověka na svobodné šíření informací a ochranu jeho soukromí. Dále se strana zavazuje k podpoře svobodného přístupu k informacím, svobody slova, svobody díla, nezávislosti soudů na státu, transparentnosti příjmů

autorských svazů, transparentnosti výběrových řízení ve veřejném sektoru a podpoře vzdělávání a vědeckých institucí. Zároveň bojuje proti omezování osobní svobody, zneužívání zákonů, cenzuře, násilí, rasismu a potlačování lidských práv (Pirati.cz, Stanovy České pirátské strany).

Druhým pilířem programu strany je tzv. Pirátské dvanáctero vzniklé v roce 2011, věnující se klíčovému „pirátským“ tématům. Jedná se o dvanáct krátkých vět doprovázených rozšiřujícím komentářem. Obsah dvanáctera je jednoznačný a stručný. Prvních pět bodů se věnuje otázce informační otevřenosti, další dva svobodě internetu, zbytek pak odporu proti monopolům mocenským, kopírovacím, farmaceutickým. Poslední bod uzavírá dvanáctero výzvou ke společnému postupu a práce v komunitě (Ferjenčík a Michálek, 2011).

Poslední, nejobsáhlejší pilíř dlouhodobého politického programu se nazývá „Pirátský program“. Tento program se skládá z programových bodů, jež jsou nejprve projednány ve vnitrostranické diskuzi, následně předány ke schválení republikovému výboru a posléze celostátnímu fóru. Program se dělí na šest okruhů, pod které pak spadají jednotlivé programové body. Pirátský program vznikl podrobnějším rozpracováním Pirátského dvanáctera a lze v něm spatřovat i konkrétní návrhy řešení vybraných problémů. Z tohoto hlediska bychom mohli třetí pilíř zařadit k akčnímu programu. Nicméně jak jsme již uvedli výše, hranice mezi základním programem a akčním programem je mnohdy nevýrazná. Pakliže bychom chtěli rozlišit mezi jednotlivými pilíři pirátského programu, základním programem bychom označili Programové cíle a Pirátské dvanáctero a Pirátský program pak jako program akční.

Demokracie

Rovnoprávnost

Rovnost před zákonem, rovný přístup k veřejným službám, rovnost rodičů ve výchově dítěte, rovnocennost různých druhů partnerských svazků. Boj proti rasové, věkové, náboženské a sexuální diskriminaci. Dále pak proti diskriminaci imigrantů (Pirati.cz, Rovnoprávnost).

Přímá demokracie

Co největší zapojení občanské iniciativy do systému státní moci. Usiluje o přímou volbu vysoce postavených úředníků státní správy, odvolatelnost těchto osob na základě petic a následného hlasování. Možnost podání návrhu zákona ze strany občanů, v případě jeho

neprojednání umožnit hlasování referendem. Tato referenda umožnit na úrovni obcí, krajů, ale i celého státu. Možnost rozhodovat o významných návrzích parlamentu. To vše po vzoru švýcarského modelu a za využití elektronických technologií. Tento bod byl součástí již prvního politického programu ČPS pro volby do Parlamentu České republiky 2009 (Pirati.cz, Přímá demokracie).

Dělbba moci

Prosazení důsledného dělení moci na zákonodárnou, výkonnou a soudní. Existence nezávislých orgánů České národní banky či Nejvyššího kontrolního úřadu. Dělení moci by mělo fungovat nejen na úrovni státu, ale i v krajích a obcích, v politických stranách či na vysokých školách. V současné době jsou tyto tři typy moci velmi úzce propojeny a nelze je vzájemně systematicky kontrolovat. To je potřeba změnit (Pirati.cz, Dělbba moci).

Politické strany

Prosazení rovnosti stran na poli politické soutěže. Požadavek transparentnosti hospodaření stran, tzn. transparentní bankovní účet, zveřejňování informací o činnosti strany, veřejná výběrová řízení. Snaha o přerušování úzké vazby reklamních agentur, lobbistických organizací a politických stran, upřednostňování darů od občanů. V neposlední řadě zrušení bariéry v podobě uzavírací klauzule, omezující strany v účasti na politickém životě (Pirati.cz, Politické strany).

Občanská práva

Svoboda projevu

Možnost projevovat vlastní názor. Stát by neměl potlačovat svobodu projevu, jak na internetu, tak v reálu. Shromažďovací právo by mělo umožnit zachovat anonymitu shromážděných, stejně jako ji mají uživatelé v prostředí internetu. Média by měla být nestranná a přinášet více úhlů pohledu. Internet by neměl být státem omezován. Možnost elektronických peticí a demonstrací v elektronickém prostředí (Pirati.cz, Svoboda projevu).

Svoboda informací

Občané mají právo na svobodu informací stejně jako na svobodu projevu. Toho lze docílit jejich zpřístupněním. K tomu je třeba transparentnost veřejného sektoru prostřednictvím povinnosti veřejných institucí zpřístupnit informace. Informační

monopol v podobě Ochranného svazu autorského, patentových válek apod. musí být odstraněn. Současně je potřeba podporovat svobodnou tvorbu a implementovat právo na informaci do vzdělávacích procesů (Pirati.cz, Svoboda informací).

Volnočasové aktivity

Pirátská strana se zavazuje k podpoře volnočasových aktivit a dobrovolnictví. Veřejná podpora by se měla vztahovat pouze na neziskové organizace, které dodržují princip transparentnosti (Pirati.cz, Volnočasové aktivity).

Soukromí

Sledování osob bez důvodného podezření pro nezákonnou činnost by mělo být zakázáno. To se vztahuje na odposlouchávání telekomunikačních sítí, plošné sledování kamerovými systémy, bezdůvodné preventivní prohlídky či uchovávání biologických informací o občanech (Pirati.cz, Soukromí).

Psychotropní látky

Tímto programovým bodem je poukazováno na fakt, že výroba a prodej psychotropních látek je z drtivé většiny kontrolován zločineckými organizacemi. Po přijetí příslušných opatření by se tento poměr mohl změnit. V první řadě je třeba reformy zákonů o psychotropních látkách. Umožnit vědecké zkoumání, pěstování a držení pro osobní potřebu. Regulovat černý trh formou legalizace. Zdanit obchod s psychotropními látkami a umožnit jejich prodej pouze subjektům plnícím předepsané podmínky (Pirati.cz, Psychotropní látky).

Otevřený stát

Transparentní organizace

Programový bod úzce související s bodem Politické strany. Výše zmíněné požadavky transparentnosti hospodaření, tzn. transparentní bankovní účet, zveřejňování informací o činnosti strany a veřejná výběrová řízení jsou rozšířeny nejen na politické strany, ale i všechny úřady, městské podniky, zdravotní pojišťovny či občanská sdružení. Všechny zakázky transparentních organizací musí být zadávány veřejně, dvoustupňově s možností vznesení námitek (Pirati.cz, Transparentní organizace).

Služební zákon

Nutnost zavedení zákona, který by určil kritéria výběrových řízení, ochránil úředníky před politickým tlakem, stanovil požadavky na odbornost a vzdělání a pravidelné testování úředníků (Pirati.cz, Služební zákon). Služební zákon č. 218/2012 Sb. sice existuje od roku 2002, nikdy však nevešel v platnost. 6. listopadu 2014 byl pak zrušen novým zákonem č. 234/2014 Sb., o státní službě (Afi, 2014)³.

E-government

Sjednocení a zjednodušení vyřizování administrativních záležitostí prostřednictvím systému CzechPoint. Zpřístupnění internetové komunikace, která umožní vyřizování úřední agendy bez potřeby fyzické přítomnosti na úřadě a spolu s ním související systém ověřování totožnosti na internetu. Zveřejňování dokumentů na internetu ve standardizované formě (Pirati.cz, E-government).

Právní stát

Právní předpisy jsou v dnešní době mnohdy nepřehledné, nesrozumitelné. Tomu by se mělo zabránit. V první řadě musí být právní řád dostupný pro všechny občany, s možností vznášet připomínky a komentáře. Předpisy by měly mít konkrétní formu, s důrazem na srozumitelnost, konzistentnost, propojenost. Na internetu by měly být zveřejněny jak předpisy právě platící, tak ty, co platnosti pozbyly, či předpisy teprve připravované (Pirati.cz, Právní stát).

Veřejné služby

Vzdělání

Možnost vzdělání by měla být dostupná všem bez rozdílu. Bariéry v podobě zavedení školného by neměly existovat. Je nezbytná reformace studijních programů, aby se žáci a studenti naučili systematicky a logicky pracovat s informacemi. Školství by mělo využívat svobodných softwarů. Potřebná je také demokratizace školství, pravomoci by neměly být drženy v rukou jedné osoby, studenti a učitelé by měli mít možnost podílet se na rozhodování v záležitostech školy (Pirati.cz, Vzdělání).

³ Jedná se o pseudonym, původní jméno autora se nepodařilo dohledat

Věda a výzkum

Finanční podpora výzkumů, které nejsou dostatečně ziskové samy o sobě. Tato podpora by měla pocházet ze státního a krajských rozpočtů v podobě grantů. Otevřený přístup k vědeckým materiálům pro společnost. Omezení byrokracie spojené s patenty, jejich postupné zrušení, které povede k možným inovacím (Pirati.cz, Věda a výzkum).

Sociální systém

Sociální systém se opírá o tři body. Prvním je zavedení základního příjmu, který by nahradil minimální mzdu a podmíněné sociální podpory. Došlo by tak k omezení byrokracie s tím související. Na to přímo navazuje systém důchodový, který by se z části odvíjel právě od základního příjmu. Občané by si pak sami mohli určit, jakými dalšími prostředky si budou průběžně přispívat na starobní důchod. Poslední bod řeší otázku sociální péče, která by v podání Pirátů nemusela být nutně zajišťována státem, ale na jejím formování by se podílely i církve či charita (Pirati.cz, Sociální systém).

Zdravotnictví

Tento programový bod má za úkol poskytnout zdravotní péči široké veřejnosti prostřednictvím veřejných zdravotních pojišťoven. Ty by měly hájit zájmy svých pojištěnců a neměly by se nechat ovlivňovat podnikatelskými skupinami. Zdravotnická zařízení by měla preferovat osobní přístup k pacientům. Výzkumné instituce by měly pracovat na základě veřejně dostupných grantů, nikoliv patentů. V neposlední řadě je potřeba prevence v podobě informací, jak pečovat o své zdraví, která by měla být poskytována ve vzdělávacích procesech (Pirati.cz, Zdravotnictví).

Doprava

Před realizací dopravní stavby je třeba doložit její užitečnost, zhodnotit všechna pro a proti, případně zvážit využití již existujících komunikací. Všechny důležité dopravní infrastruktury by měly být spravovány transparentními organizacemi. V oblasti osobní dopravy je cílem bezplatná MHD financovaná z veřejného rozpočtu, propojenost různých druhů dopravních systémů a svoboda volby transportního prostředku. Důraz je kladen také na stav životního prostředí a dopravních sítí (Pirati.cz, Doprava).

Energetika

V otázce energetiky zastávají Piráti podobná stanoviska jako u ostatních programových bodů. Veřejné instituce musí hospodařit transparentně a informovat o své činnosti

na internetu. Prioritou je pak investice do vývoje nových technologií, které zvýší efektivitu a sníží spotřebu. Upřednostňovány jsou k životnímu prostředí šetrné technologie, např. v oblasti alternativního pohonu vozidel či obnovitelných zdrojů. Piráti se nebrání rozvoji jaderné energetiky. V oblasti regulací jsou odmítány zásahy ve formě výkupních cen elektřiny ap. Zvýhodnění by měli být provozovatelé čistých technologií (Pirati.cz, Energetika).

Hospodářství

Svoboda podnikání

Je požadována dostupnost informací pro spotřebitele i podnikatele, kdy díky vzájemné výměně informací může trh fungovat efektivněji. Hospodářská soutěž by měla fungovat pouze na základě kvality a ceny, nikoliv za pomoci zneužívání postavení a ovlivňováním, navíc by měl být usnadněn přístup na trh novým podnikatelským subjektům. Byrokracie by měla být vedena jednodušeji, například za pomoci e-governmentu. Pro zkvalitnění trhu je potřeba odstranit škodlivé monopoly, které nefungují na základě zmiňované ceny a kvality. Dále je usilováno o zrušení poplatků OSA a omezování práv spotřebitelů (Pirati.cz, Svoboda podnikání).

Znalostní ekonomika

Zvyšování kvality pracovní síly, technologický rozvoj na bázi volně použitelných technologií, podpora vzdělávání za využití IT a většího množství praxe, vybudování komunikační infrastruktury s využitím internetu a svobodného softwaru, usnadnění podnikání z domova (Pirati.cz, Znalostní ekonomika).

Finanční systém

Zatížení finančního sektoru daňovým břemenem, vyrovnání rozpočtů, snižování státního dluhu. Využívání elektronických měn typu Bitcoin a oddělení investičního sektoru od komerčního. Tyto kroky by měly vést k oddlužování a vyvarování se budoucí finanční krizi (Pirati.cz, Finanční systém).

Daňový systém

Daňové zákony srozumitelné pro každého. Úprava výše daní pro jednotlivce a pro korporace, snížení daně z práce a naopak uvalení daně na zatím nezátížené oblasti. V neposlední řadě se opět doporučuje využití technologií a transparentnost (Pirati.cz, Daňový systém).

Zemědělství

Programový bod zemědělství zatím nebyl schválen republikovým výborem (Pirati.cz, Pirátský program).

Sdílení

Internet

Právo každého občana na internetové připojení. Zákaz jakéhokoliv omezování přístupu k internetu prostřednictvím státu, dále zákaz sledování přenášených informací. Možnost využití digitální identity například prostřednictvím elektronického podpisu (Pirati.cz, Internet).

Svobodná kultura

Svobodnou kulturou se opět v první řadě myslí svoboda na internetu, možnost volného šíření informací, větší dostupnost kulturních děl, například na základě využití alternativních modelů financování autorů. Zpřístupnění děl, která přístupná nejsou, ale autorovi by jejich zveřejnění nevadilo. Zrušení kopírovacích monopolů v podobě Ochranného svazu autorského. Zpřístupnění veřejných prostranství pro možnosti konání kulturních akcí (Pirati.cz, Svobodná kultura).

Mezinárodní vztahy

Strana chce spolupracovat na mezinárodní úrovni a pouze nesledovat své osobní zájmy. O důležitých mezinárodních závazcích by měli rozhodovat občané pomocí referend. Internet jako komunikační médium by měl být rozšířen do všech koutů světa, zároveň by však neměl být sledován pod záminkami boje s terorismem apod. V případě Evropské unie usilují Piráti o demokratizaci směřující k přímé demokracii, možnost odvolatelnosti, rozhodování pomocí referend, volnost pohybu. V neposlední řadě se Piráti snaží o vypovězení některých smluv omezujících lidskou svobodu (Pirati.cz, Mezinárodní vztahy).

Životní prostředí

Občané by o životním prostředí měli rozhodovat pomocí referend, k tomu však potřebují více informací, jejichž dostupnost Piráti požadují. Dále se pak zaměřují na klasické „zelené“ body jako je efektivní třídění odpadu, rozvoj hromadné dopravy na úkor individuální automobilové či ekologický rozvoj měst a obcí. Energetika by měla být rozvíjena ekologicky a na základě výzkumu a vývoje nových technologií. Nerostné

bohatství by nemělo být prodáváno pod cenou soukromým společností a mělo by být efektivně zhodnoceno (Pirati.cz, Životní prostředí).

Ideologie

Vývojová typologie

Existuje mnoho pokusů o typologizaci a klasifikaci politických stran, pokoušejících se rozlišit základní rozdíly mezi jednotlivými stranami a vytvořit ideální vzor, ke kterému by bylo možné strany přiřazovat. Tyto typologie se často překrývají, obměňují a rozšiřují a v mnoha případech se staly nepoužitelnými. Jako klasickou můžeme považovat typologii Maurice Duvengera, rozlišující strany vývojově na kádrové a masové (Duvenger, 1951. In: Strmiska, 2005, s. 13). Strany kádrové historicky vznikaly na půdě parlamentu, jednalo se převážně o členy aristokracie a jejich cílem nebylo oslovit větší množství voličů, neboť vzhledem k omezenosti volebního práva to kádrové strany neměly zapotřebí. Strany masové měly původ mimoparlamentní, jejich členové byli především socialisté. Snaha získat politickou moc vedla k budování velké členské základny, propracované organizační struktury a širokému, nicméně vyhraněnému politickému programu. Toto základní rozlišení mělo ve své době výpovědní hodnotu, dnes je již ale prakticky neaplikovatelné. Otto Kirchheimer přidal v roce 1966 k původním dvěma typům stran koncept strany třetí, takzvané „catch-all party“, zaměřující se na co největší spektrum voličů pomocí ideově málo vyhraněného a širokého politického programu (Kirchheimer, 1966. In: Strmiska, 2005, s. 14). V roce 1995 autoři Katz a Mair rozšířili typologii ještě o kartelovou stranu. Takovýto typ strany je zaměřen na čerpání státních dotací a ovlivňování pomocí masmédií. Proto nepotřebuje velkou členskou základnu, která by financovala stranu členskými příspěvky (Strmiska, 2005, s. 14-15). Česká pirátská strana sice disponuje poměrně malou členskou základnou, ale to je podle Iva Vlasatého (2015) dáno spíše tím, že potenciální členové se nechtějí příliš angažovat. Strana sice čerpá státní dotace, odmítá je ale používat na velké mediální kampaně, místo toho je spravedlivě rozděluje na základě participativního rozpočtování. Stejně jako každá dnešní politická strana, ovlivňují i Piráti veřejnost prostřednictvím masmédií. Používají k tomu na rozdíl od ostatních stran zejména internet. V televizním, rozhlasovém vysílání a tisku se objevují v případech, kdy způsobí nějakou kontroverzi, upozorní na podezřelé kauzy či uspořádají happening v ulicích, který vyvolá rozruch. Používají proti médiím jejich vlastní zbraně. Nedá se tedy hovořit o využívání médií v jejich pravém smyslu, jako to dělají jiné politické subjekty. Příkladem může být strana ANO 2011. Její předseda Andrej Babiš je

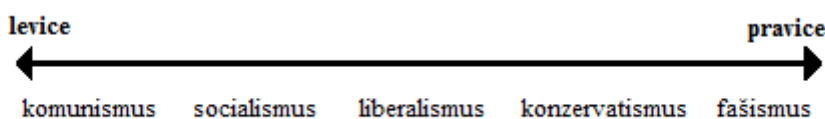
vlastníkem mediální skupiny MAFRA, vydávající MF DNES, Lidové noviny či Metro (Idnes.cz, 2013). Hlavní důvod, proč nelze Piráty označit za kartelovou stranu je absence pirátské účasti na vládě. Ta totiž zajišťuje přístup ke státním financím. Českou pirátskou stranu tedy nelze přesně zařadit ani do jedné z těchto skupin, typologie politických stran se stále vyvíjí a tyto starší koncepce jsou jen těžko aplikovatelné, je tedy třeba pátrat po novějších konceptech. Marie Demker (2008, s. 3-4) představila tzv. „virtue parties“, které označila jako protiklad kartelových stran z důvodu jejich odštěpení od státu. „Virtue party“ definovala jako stranu hájící všechny druhy liberálních práv, občanských svobod a práv jednotlivce. Zároveň se jedná o stranu proti současnému politickému zřízení, kritizující vládnoucí elitu, korupci a zneužívání moci. Ve své podstatě se zároveň jedná o stranu populistickou, neboť své záměry adresují všem občanům bez ohledu na třídu, pohlaví nebo etnickou příslušnost. Žaloudek (1996, s. 332) populismus definuje jako tendenci odvolávat se na „vůli lidu“, tedy prezentovat ne příliš ideologický program, zaměřující se na aktuální palčivé problémy. Populisté se obrací přímo k lidu, bez ohledu na tradiční politické metody. To koresponduje s vyjádřením Demkerové, že „virtue parties“ používají přímý komunikační styl, namířený ke všem občanům, se záměrem prezentovat, jak by navrhované politiky změnily k lepšímu jejich život. Kroupa (2010, s. 29) dále definuje populismus jako snahu využívat státu jako prostředku k rozvoji společnosti a umožnit občanům participace na správě státu. Mezi základní principy „virtue parties“ patří již zmiňovaná liberální práva a osobní svoboda, dále pak etické normy jako rovnost, nestrannost a dále transparentnost, protikorupční politika či větší účast veřejnosti v rozhodovacích procesech (Demker, 2008, s. 9). Mezi typické příklady „virtue parties“ zařadila autorka mimo jiné Švédskou pirátskou stranu (Piratpartiet). Ačkoliv první program českých Pirátů prakticky kopíroval program Piratpartei, v dnešní době je již značně diferencován. Může být tedy Česká pirátská strana považována za „virtue party“? Ivo Vlasatý (2015) s přirovnáním strany k „virtue party“ souhlasí, nicméně pokusme se najít znaky definice „virtue party“ v programu strany. Již z ohniska, jádra pirátského programu vyplývá, že hlavním cílem strany je prosazování sdílení, lidského soukromí a dalších lidských práv. Svobodu sdílení můžeme chápat jako právo na volný přístup k informacím, tedy právo liberální, ochrana lidského soukromí je právem jednotlivce. Náznaky liberálního přístupu nalezneme i v dlouhodobém pirátském programu, kdy se celá jedna pasáž věnuje občanským právům, konkrétně svobodě projevu, svobodě

informací a právu na soukromí. Můžeme tedy konstatovat, že v tomto ohledu Česká pirátská strana „pasuje“ na definici „virtue party“. Etickým hodnotám se věnuje programový bod „Rovnoprávnost“, který kromě již samozřejmé rovnosti před zákonem zdůrazňuje odmítavý postoj ke všem druhům diskriminace, ať se již jedná o rasovou, věkovou, náboženskou či genderovou. Otázkou zůstává, zda lze považovat za etické, Pirátům tak vlastní, internetové pirátství. Transparentnost jde ruku v ruce s protikorupční politikou, neboť jen díky transparentnímu hospodaření lze odhalit nesrovnalosti a možné korupční jednání. Piráti ve svém programu prosazují transparentnost nejen u politických stran, ale i u všech úřadů či městských podniků. Zda směřuje program Pirátů k populismu lze jen těžko určit. Bývalý předseda strany, Ivan Bartoš, však v rozhovoru pro Radiožurnál uvedl, že se strana rozhodně neuchyluje k populismu (Bartoš, 2014). Prvotní, trojbodový pirátský volební program pro parlamentní volby 2009 populistický nebyl, ačkoliv se vyjadřoval k poměrně aktuálnímu tématu. Důvodem může být například to, že problematika svobodného internetu tíží především mladší generaci, a to včetně občanů bez hlasovacího práva, zatímco starší generace se soustředí na jiné, pro ně palčivější otázky. S přibývajícím časem a rozšiřováním dlouhodobého programu by se však o populismu dalo uvažovat, vezmeme-li v potaz například snahu Pirátů o spolurozhodování občanů formou referenda od státní až po obecní úroveň, zmiňované v programovém bodu „Přímá demokracie“.

Pravolevá orientace

Velmi populární a rozšířené je rozdělení politického spektra na pravici a levici. Jedná se o zjednodušené schéma sociální reality. Na této pravolevé škále jsou pak umístěny konkrétní ideologie (viz graf č. 1). Heywood (2008, s. 29) ideologii definuje jako „*více či méně provázaný soubor idejí, které se stávají základem organizovaného politického postupu, ať už má tento postup stávající systém moci zachovat, pozměnit nebo svrhnout.*“ Termíny levice a pravice byly poprvé zavedeny v dobách francouzské revoluce, reprezentovaly rozsazení aristokratů a radikálů na prvním zasedání Generálních stavů roku 1789 (Heywood, 2008, s. 35).

graf č. 1. – Lineární spektrum

Zdroj: autor podle (Heywood, 2008, s. 35)

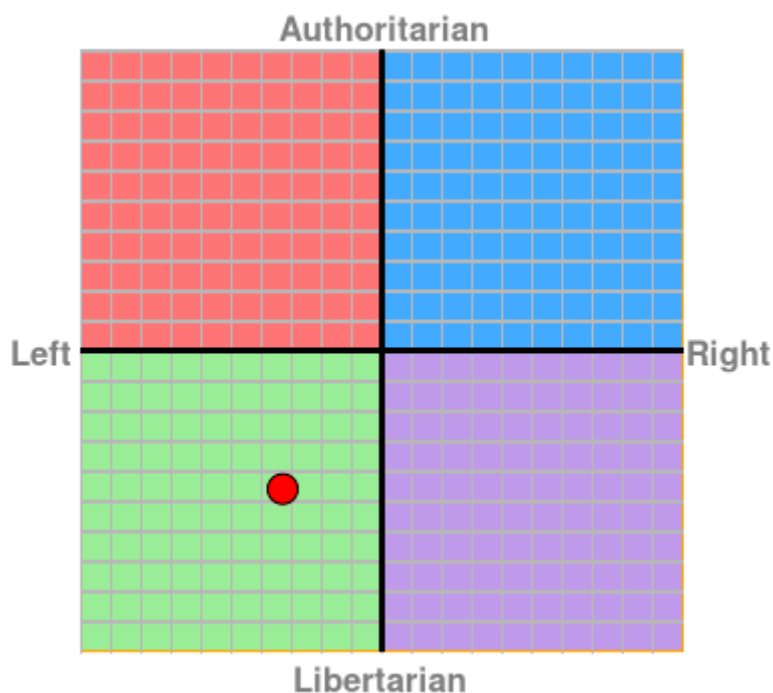
Mezi základní rysy levicových stran patří obhajoba zájmů nižších vrstev, především ekonomických zájmů zaměstnanců proti vlastníkům, decentralizace moci, rovné příležitosti na poli vlastnictví, náboženství a politické participaci. Staví se za kolektivismus, kterému dává přednost před individuálním vlastnictvím. Programy levicových stran se zaměřují na sociální zabezpečení, vedoucí k vysokému zdanění příjmů nebo na státní zásahy do hospodářství země (Žaloudek, 1996, s. 213-214).

Pravicové strany upřednostňují na rozdíl od levice individualismus, zdůrazňují svobody jednotlivce, soukromé vlastnictví a volný trh a s ním spojenou možnost svobodného podnikání. Sociální zabezpečení je minimální a s ním souvisí také nízké zdaňování příjmů. Zásahy státu do hospodářství by měly být minimální (Žaloudek, 1996, s. 337).

Piráti zařazení na pravolevou škálu odmítají již ve své „Pirátské identitě“ (Pirati.cz, Pirátská identita), dokumentu, ve kterém představují způsob komunikace mezi Piráty a veřejností. Politický ekonom Pavel Novák (2012a) kriticky zaútočil na pirátskou „neochotu“ zařadit se na pravolevé ose, přirovnal Piráty k Věcem veřejným a nazval je trojským koněm kapitálu. V reakci na tento článek Ondřej Profant (2012a), jeden ze zakladatelů i současný člen Pirátů, určil stranu jako levý střed. Vyjádřil však obavy, že po přiznání pozice na pravolevé škále se již nikdo nebude zabývat analýzou podkladů a argumentů a stranu si „zaškatulkuje“. Reakci sepsal i tehdejší místopředseda Pirátů Mikuláš Ferjenčík (2012), který upozornil na to, že strana nevznikla s jednoznačnou shodou na tom, zda je strana nalevo či napravo, neboť hlavním záměrem byl boj za přechod k informační společnosti. Na tyto dva články opět reagoval Novák (2012b) a prohlásil, že strana, jež se nechce zařadit na pravolevou škálu, prezentuje se realistickými a věcnými politikami, musí být automaticky pravicová, neboť chytrá

řešení jsou řešení ve prospěch kapitálu. V opětovné reakci Pirátů, Profant (2012b) kritizuje zastaralé pravolevé dělení a namítá, že tato horizontální osa, znázorňující pouze ekonomický přístup stran, k zařazení nestačí. Navrhuje využití osy vertikální, libertariánsko-autoritativní. K zařazení Pirátů pak využívá tzv. politického kompasu, víceosého politického modelu, jež je registrován u britského webového portálu Pace News Limited. Na stránkách politického kompasu nejsou uvedeni autoři, podle The New York Times (O'Connell, 2003) ale za tímto projektem stojí britský politický žurnalista Wayne Brittenden. Na základě jednoduchého testu o 61 politických, ekonomických a sociálních otázkách lze pak zjistit, na které straně politického spektra vyplňovatel stojí. Jednotliví členové pirátského republikového výboru podstoupili tento test a zprůměrováním výsledků se na tomto multisém modelu umístili vlevo dole, tedy mírně levicoví a libertariánští (viz graf č. 2). Ivo Vlasatý (2015) se vyjádřil v duchu ostatních Pirátů, zařazení na pravolevé škále v době sblížování evropské pravice a levice považuje za problematické. Piráti podporují volnou tržní ekonomiku, zároveň však brojí proti velkým korporacím ovlivňujícím politickou sféru. Vlasatý hovoří o nové levici, progresivní a emancipační, podporující internacionalismus.

Graf č. 2 - Politický kompas České pirátské strany

Zdroj: <https://www.politicalcompass.org/analysis2?ec=-3.3&soc=-4.6>

Liberalismus

Z grafu č. 1 tedy vyplývá, že Piráti se nacházejí, co se týče ideologie, mezi liberály. Představme si tedy blíže liberalismus jako politickou ideologii. Heywood (2008, s. 48) považuje za nejvýznamnější hesla liberalismu slova „jednotlivec, svoboda, rozum, spravedlnost a tolerance“.

Jednotlivec má v liberalismu vždy přednost před společností. S přechodem od feudalismu k tržní ekonomice se najednou zvětšil význam individuality. Na člověka již nebylo tolik pohlíženo jako na příslušníka určité sociální skupiny, nově se mohl sám realizovat na základě svých vlastních kvalit a rozumu. Individualismus tvrdí, že jednotlivec má mnohem větší význam než sociální skupina, stojí v centru politických teorií a proto je třeba tyto teorie formulovat právě z hlediska jednotlivce (Heywood, 2008, s. 47-48).

Víra v jednotlivce úzce souvisí s osobní svobodou. Každý jednotlivec je natolik svobodný, dokud neomezuje svobodu jiného. Pro liberály se jedná o nejvyšší politickou hodnotu, základní a přirozené právo. Pouze svobodný člověk může plně rozvíjet svůj potenciál. Pohled na svobodu se ale mezi liberály liší. Klasičtí liberálové hájí tzv. negativní svobodu, chápanou jako absenci omezení či svobodu volby. Moderní liberálové se naopak staví pro pozitivní svobodu, tedy možnost osobního růstu a rozvoje (Heywood, 2008, s. 48-51).

Důraz na rozum u liberálů plyne z osvěcenských myšlenek, snažících se o vymanění z nevědomosti. Jedině člověk racionální dokáže sledovat své nejlepší zájmy. Liberálové se zde ostře vymezují proti paternalismu, jenž lze definovat jako vztah otec – syn, kdy autorita shora řídí ty, kdo jsou dole. Takovýto přístup pak dává možnost ke zneužívání postavení. Víra v rozum jde ruku v ruce s vírou v pokrok, spolu s vědeckým bádáním lze svět lépe chápat a umožňuje jednotlivcům zodpovědně jednat. Tato víra v pokrok zároveň vysvětluje, proč liberálové dávají důraz na vzdělání (Heywood, 2008, s. 51-52).

Základní ideou spravedlnosti je u liberálů právo na přirozená práva, lidé se rodí sobě rovni a žádný jednotlivec by neměl disponovat výhodami či privilegii založenými na rase, pohlaví, barvě pleti, sociálním původu či náboženském vyznání. Liberálové

vyžadují rovnost před zákonem, jednotlivé společenské vrstvy by neměly mít různá práva a povinnosti (von Mises, 1998, s. 34). Po stránce právní rovnosti by neměly mít mimoprávní faktory jakoukoliv rozhodovací hodnotu. Stejně tak na poli politické rovnosti. Každý jednatel by měl disponovat jedním hlasem o stejné hodnotě, nehledě na společenské postavení. Více než rovnost před zákonem však liberálové nemohli požadovat a nepožadují. Na poli sociální rovnosti neusilují o rovnost odměn, neboť lidé si v tomto nejsou rovni, každý disponuje jinými dovednostmi a vůlí k práci. Proto se liberálové klaní k tzv. meritokracii - vládě těch, kteří přinášejí zásluhy, zásluhy v podobě pracovitosti a vynakládaného úsilí. Sociálně spravedlivá společnost je pak ta, která rozděluje bohatství podle těchto dvou kritérií, nikoliv podle rasy, náboženského vyznání a podobně (Heywood, 2008, s. 52-53).

Tolerance umožňuje liberálům zachovávat si morální, kulturní či náboženskou rozmanitost. Z individualismu vyplývá, že názory ve společnosti se budou lišit, neboť každý jednatel má právo na svůj. S tímto názorem souhlasit nemusíme, ale nesmíme mu bránit. Liberální víra navíc věří ve vyváženou společnost, to znamená, že názor jedné skupiny osob bude nakonec vyvážen názorem druhé. Ačkoliv jsou některé postoje ve společnosti rozdílné, nakonec se přeci jen vyvažují. Jako příklad uvádí Heywood (2008, s. 55) zájmy dělníků a zaměstnavatelů, kdy každá strana sice touží po něčem jiném, navzájem se ale obě tyto skupiny potřebují.

Z výše uvedeného programu Pirátů vyplývá, že strana opravdu naplňuje ideál liberalismu. Hlavní a téměř všemi programovými body prolínající cíl je individuální svoboda, ve směru svobody projevu, svobodně dostupných informací či práva na ochranu jednotlivcovy soukromí. I programový bod o psychotropních látkách směřuje ke svobodě, ať se již jedná o svobodné držení, či nakládání s nimi. Požadavky na dostupnost informací občanům v podobě čitelných právních předpisů či transparentního hospodaření na všech úrovních státního sektoru úzce souvisí se snahou o prosazení přímé demokracie, neboť jedině občan informovaný bude moci rozhodovat správně. Víra v rozum a pokrok je naplňována programovými body zaměřenými na podporu vzdělávání, vědy a výzkumu, kdy by mělo být vzdělání dostupné každému a mělo by naučit práci s informacemi, výzkumy by měly být finančně podporovány i v případě neziskovosti, jedná se o investici do budoucna. I v případě energetiky a

znalostní ekonomiky je jasně patrný důraz na rozvoj. A v neposlední řadě celá pirátská iniciativa žádající zrušení patentů a přístupnost informací a kulturních děl směřuje pouze a jen k pokroku. Liberální spravedlnost, tedy rovnost, je z programu patrná v bodě rovnoprávnost, který již vypovídá sám za sebe, dále pak ve vzdělávání, kdy by nárok na vzdělávání měl mít každý, a tudíž bariéry v podobě školného nepřichází v úvahu. Požadavek na internet pro každého jako lidské právo na první pohled nemusí souviset se spravedlností a rovností, přístupem k internetu pro všechny je však zaručen také rovný přístup k informacím (bereme-li v potaz snahu o zveřejňování informací na internetu, jak je to zmíněno v ostatních programových bodech). Požadavek tolerance je patrný hned z prvního programového bodu rovnoprávnosti, kdy Piráti odsuzují jakoukoliv formu diskriminace. Česká pirátská strana tedy bezpochyby liberální je, ostatně to samé potvrdil někdejší předseda Pirátů Ivan Bartoš již v roce 2010 v televizním duelu k příležitosti voleb do Poslanecké sněmovny (ČT24, 2010), stejně tak lídr ve volbách do zastupitelstva hl. m. Prahy 2014 Jakub Michálek v rozhovoru pro deník Metro (Oppelt, 2014).

Klasický a moderní liberalismus

Liberalismus prošel od svého vzniku postupným vývojem, jeho výsledkem je vytvoření dvou myšlenkových proudů – klasického a moderního liberalismu. Klasický liberalismus je starší z obou proudů. Vyznačuje se egoistickým individualismem, vírou v negativní svobodu, rolí státu jako „nutného zla“ a samoregulujícím se trhem. Egoistickým individualismem je myšleno takové jednání jednotlivce, které hájí jeho sobecké zájmy a odmítá jakoukoliv toleranci pro odlišné názory. Dává tak přednost vlastnímu uspokojení měřenému užitekem. Největší užitek má pak takové jednání, které jednotlivci přináší co nejvíce štěstí a co nejméně bolesti. Svoboda v negativním pojetí je brána jako pouhé odstranění vnějších omezení jedince. To znamená, že jedinec má svobodu volby. To ale může znamenat i svobodu strádání. A v případě podniků i ospravedlnění pro vykořisťování zaměstnanců. Myšlenka státu jako nutného zla pak reprezentuje víra ve volný trh, požadující nulové zásahy státu do ekonomiky (Heywood, 2008, s. 62-70).

Moderní liberalismus podporuje pozitivní pojetí svobody. Ta je chápána spíše jako svoboda rozvíjení schopností jednotlivce. To znamená, že stát může do jeho svobody

zasahovat, pokud kvůli tomuto zásahu nebude jedinec trpět, respektive osvobodí ho tím od utrpení. Toto je myšlenka tzv. sociálního liberalismu, kterou se zabýval John Rawls ve své Teorii spravedlnosti (Rawls, 1970. In: Drápal, 2010, s. 33). V té uvádí, že zásah státu je žádaný v případě, kdy tento zásah ochrání ty nejméně majetné. Tak jim umožní další společenské participace. Role státu v pojetí moderního liberalismu již tedy není chápána jako nutné zlo. Naopak zásahy v podobě sociálního zabezpečení občanů, vzdělávání a lékařské péče jsou vítány. I na poli ekonomiky se již neuznává doktrína laissez-faire, naopak se prosazuje intervencionistická politika Johna Maynarda Keynesa nazývaná keynesiánství (Heywood, 2008, s. 71-77).

Jan Novák (2014, s. 38-39) identifikoval v Pirátské straně zástupce obou dvou myšlenkových hnutí, klasického i moderního liberalismu. Klasické liberály považuje za umírněnou minoritní skupinu, která se projevovala zejména v počátku fungování strany. V současné době mají podle něj ve straně převahu moderní liberálové, což je vidět i na podobě pirátského programu a dalším směřování strany. I z grafu č. 2 je patrné, že Piráti se na pravolevé ose nacházejí spíše vlevo. Budeme-li hledat prosociální body v pirátském programu, nalezneme je. Jedná se například o požadavek zavedení základního příjmu, systému přerozdělovacího prostředky tak, aby každý občan měl právo na důstojný život. Technologicky vyspělá doba kvůli mechanizaci ubírá práci lidem, a doba spěje k tomu, že práce pro každého nebude. V otázce důchodů navrhuje Piráti takový systém, ve kterém se nakonec každý jednotlivec sám může rozhodnout, jaký způsob zajištění zvolí. Dalšími prosociálními ukazateli v programu jsou například městská hromadná doprava zdarma nebo absence školného na vysokých školách. I pojetí svobody u Pirátů můžeme chápat v pozitivním smyslu, tedy v rámci moderního liberalismu.

Teorie cleavages

Teorie cleavages neboli teorie konfliktních linií, jejíž autory jsou Stein Rokkan a Seymour M. Lipset (1967, s. 9-26), představuje koncepci, rozdělovací stranický systém na základě historicko-sociálně vzniklých konfliktů ve společnosti. Samotný konflikt je těžko definovatelný, Römmele (1999, s. 5) však vymezuje tři roviny. V první řadě se jedná o již existující rozdílnost sociálních skupin. Příslušníci těchto skupin jsou si pak

vědomi, že do té či oné skupiny patří. Zároveň jsou pak schopni bránit vlastní identitu skupiny a její zájmy.

Rokkan vymezil čtyři základní konfliktní linie a jako důvod vzniku uvedl dvě revoluce – národní a průmyslovou. Jako první uvádí autor konflikt centrum – periférie. Vznikl na základě rozdělení společnosti na dominantní a podřízenou. Podřízená společnost měla potřebu hájit svou autonomii na poli národnostním, jazykovém či náboženském. Dominantní společnost určovala řád, který musela podřízená společnost dodržovat. Aby si mohla podřízená společnost zachovat nezávislost, začala vystupovat proti dominantní společnosti v podobě regionálních stran a organizací, snažících se zachovat tradiční hodnoty. Pojmy centrum a periférie v tomto případě chápeme z politického, nikoliv teritoriálního hlediska. Tato konfliktní linie je důsledkem národní revoluce a vyústění tohoto konfliktu mohlo nabrat několika podob. V případě neúspěchu periferní společnosti došlo k jejímu pohlcení a začlenění do dominantní, v opačném případě se státní útvar rozpadl a vznikly státy nové. Příkladem může být rozpad Československa, ke kterému došlo poměrně ojediněle mírovou cestou. V neposlední řadě mohlo dojít také k vnitřní diferenciaci státu a rozdělení vlivu mezi odlišné společnosti, názorným příkladem je belgické Vlámsko a Valonsko (Klíma, 1998, s. 71-72).

Druhý konflikt církev – stát spadá taktéž do procesu národní revoluce. Počátky směřují do dob Francouzské revoluce, kdy se začaly objevovat první rozpory ještě v rámci samotné církve. Ta se vnitřně diferenciovala na protestantskou a katolickou. Právě jádro problému ale vyvstalo až při konfrontaci církve a státu. Hlavním sporem se stala otázka kontroly společenského života. Ten, kdo ovládal každodenní život občanů, měl mnohem větší společenský i politický vliv. Tak se zrodil boj o organizování lidských záležitostí, jako jsou svatby a rozvody, lékařská péče či vzdělání. Právě zavedení povinné školní docházky se setkalo s největším odporem církve, která si vzdělávání nárokovala. Výše zmíněný vznik protestantské církve a její spor s katolickou lze vysvětlit tím, že protestanti byli loajální vůči státu a například v otázce vzdělávání se nesnažili vzdělávací proces ovládnout. Zato vlivná katolická církev se snažila zachovat svůj vliv a mobilizovala věřící. To vedlo až ke vzniku křesťanských politických stran (Rokkan, Lipset, 1967, s. 15).

Třetí konfliktní linie město – venkov má počátky v průmyslové revoluci na přelomu 18. a 19. století. Tradičně dominantní zájmy venkova se dostaly do rozporu s nově vznikajícími industriálními městy. Tento konflikt se rýsoval již od středověku, nicméně

teprve s nástupem průmyslové revoluce nabyl významnějších rozměrů. Sporem se stal nový tržní mechanismus, který byl z pohledu rolnictva nespravedlivý a hraničil až s vykořisťováním. Ze strany venkovského obyvatelstva došlo ke snahám přesunout daňovou zátěž směrem k městskému obyvatelstvu a také omezit působení tržních mechanismů. Vzdělávala také teritoriální odlišnost, neboť politická elita se soustřeďovala do měst, jejichž význam na rozdíl od venkova neustále stoupal. V neposlední řadě byla patrná snaha o zachování kultury venkova, která se stále více diferenciovala od té městské. Zájmy venkova hájila především šlechta, za městské obyvatelstvo bojovali obchodníci a průmyslníci. Jak je již z předchozích řádků patrné, třetí konfliktní linie se přesouvá od národní revoluce k té průmyslové. Dala základ novým, tzv. agrárním stranám, hájícím práva venkovského obyvatelstva (Klíma, 1998, s. 97-98).

Poslední konfliktní linie, vymezená v původní práci Steina Rokkana, vymezuje vztah mezi vlastníky a pracujícími. Jak již z názvu štěpné linie vyplývá, jedná se o rozpor mezi vlastníky kapitálu a pracujícími za mzdu. Plyne z rozdílného postavení na poli dělby práce, které vede ke stále se zvětšujícím ekonomickým a sociálním nerovnostem. Vykořisťování, špatné životní a pracovní podmínky, vedly ke vzniku dělnických odborů a posléze i politických stran. Odbory soustředily velké množství dělníků a za pomoci kolektivních akcí si vydobývaly lepší, zejména ekonomické, podmínky. Třídní diferenciaci se podle Rokkana jeví jako nejvýznamnější ze čtyř konfliktních linií. Vznikla za průmyslové revoluce a dala vzniknout sociálnědemokratickým stranám, později dalším typům levicových, ale i pravicových stran (Rokkan, Lipset, 1967, s. 46; Klíma, 1998, s. 101-115).

Tuto teorii Rokkan aplikoval na země západní Evropy. Zároveň přišel s odvážnou hypotézou tzv. „freezing cleavages“, ve které tvrdil, že se stranické systémy od 20. až do 60. let 20. století prakticky nezměnily. Na konci 60. let ovšem přišla změna, tradiční politické struktury byly narušeny a tradiční konfliktní linie začaly rozmrazat (Hloušek, 2002, s. 401). To bylo do jisté míry způsobeno nástupem masových stran, které začaly lovit voliče mimo svou tradiční základnu. Tím byly staré pevné vazby oslabeny a voliči začali více experimentovat a odklánět se od svých tradičních politických stran (Hloušek, 2007, s. 365). Nově rýsující se konfliktní linii představil americký sociolog Ronald Inglehart a rozlišil spor materialistický a postmaterialistický. Postmaterialistickou hodnotovou orientací rozumí důraz na sebevyjádření jedince a individuální kvalitu

života. Opakem je materialistické zaměření na fyzické zabezpečení a přežití. Rozvoj postmaterialistických hodnot souvisí se zajištěním ekonomických potřeb. Teprve generace, která považovala materialistické hodnoty za jednu provždy zajištěné, se mohla věnovat vytváření hodnot nových, postmaterialistických. Takovéto podmínky se poprvé objevily právě v 60. letech 20. století ve vyspělých zemích západní Evropy. Voliči se přestali identifikovat s konkrétními sociálními skupinami a tím ochabla i vazba ke konkrétním politickým stranám. Nově dávali přednost těm politickým stranám, které nabídly k řešení správná, pro voliče zajímavá, témata. Tato transformace vedla ke vzniku nových politických stran, zaměřujících se na rozdíl od těch tradičních právě na postmaterialistická témata. Inglehart považuje za typické představitele postmateriální hodnotové orientace strany nové levice (Abramson, Inglehart, 1986; Inglehart, 1971; Inglehart, 1981. In: Hloušek, 2002, s. 403-404).

Problém aplikovatelnosti Rokkanovy teorie na Českou republiku je zřejmý. Zatímco Rokkan předpokládal dlouhodobé utváření a upevňování konfliktních linií a teprve následný vznik příslušných politických stran, na našem území došlo k náhlému utnutí tohoto vývoje nástupem komunistického režimu. To vedlo ke změně zažitých společenských skupin a po pádu komunistického režimu s příchodem transformace se začal utvářet stranický systém na jiných konfliktních liniích. Mezi hlavní konfliktní linie se, kromě zcela zřejmého konfliktu komunismus – antikomunismus, řadí zejména socioekonomická a nacionalistická konfliktní linie transformace (Hloušek, 2000, s. 377-379). Ačkoliv tyto konflikty měly zásadní vliv na vývoj českého stranického systému, nebudeme se jimi podrobněji zabývat, neboť vznik České pirátské strany se datuje o mnoho let později a s těmito původními transformačními liniemi nemá příliš společného. Místo toho si představíme teorii Klause von Beymeho, který rozpracoval teorii cleavages do tzv. ideologických rodin.

Klaus von Beyme (1982) vymezil devět ideologických rodin. Jedná se o liberální a radikální strany, konzervativní strany, socialistické a sociálně demokratické strany, křesťansko-demokratické strany, komunistické strany, rolnické strany, regionální a etnické strany, krajně pravicové strany a ekologické strany. Jako liberální označuje strany orientované na individuální svobody a rovnoprávnost, s důrazem na demokratické hodnoty a sociální spravedlnost. Na pravolevé ose se liberální strany

drží ve středu spektra. Konzervativní strany se staví do opozice k liberálním, snaží se o zachování tradičních hodnot, odmítají radikální myšlenky a upřednostňují národní zájmy. V politickém spektru se drží vpravo. Socialistické a sociálně demokratické strany požadují státní zásahy do ekonomiky, podniky vlastněné státem a práci pro každého. V politickém spektru se drží na levé straně. Křesťansko-demokratické strany vznikly kvůli hájení křesťanských zájmů a hodnot, na obranu proti sekularizaci. V pozdější době po zmírnění konfliktu stát – církve se uchýlily na pravou stranu politického spektra, blíže středu. Hájí morální hodnoty spojené s rodinou či smrtí. Komunistické strany jsou radikální odnoží stran socialistických, na krajně levé straně politického spektra. Vzhledem k pádu komunistických režimů ve světě byly tyto strany nuceny reformovat své myšlenky a otevřít se demokratickým zásadám. Agrární strany vznikly na konfliktní linii město – venkov, hájí zájmy a hodnoty venkovského obyvatelstva. Regionální a etnické strany bojují za zájmy národnostních menšin, usilují o autonomii či odtrhnutí a vznikly na konfliktní linii centrum – periferie. Extrémně pravicové strany se staví do opozice k extrémně levicovým, komunistickým stranám. V současné době hájí národní zájmy, brojí proti multikulturalismu a přistěhovalcům. Zelené strany se začaly formovat teprve v 70. letech 20. století, i přesto je Beyme zařadil do své typologie. Vyznačují se zaměřením na ochranu životního prostředí, ale i na sociální spravedlnost či subsidiaritu (Beyme, 1985; Gallagher, Laver, Mair, 2001. In: Křivánková, 2014, s. 10-12).

Beyme svoji typologii rozpracoval pro západní demokracie, nicméně se jí pokusíme aplikovat na Českou republiku. Miroslav Novák (1999, s. 135) naznačuje, že se ve středoevropských zemích objevují víceméně shodné konfliktní linie jako v západních státech. Pochybuje pouze o tom, jak dlouho se budou tyto linie utvářet a do jaké míry budou specifické.

Podíváme-li se blíže na původní Rokkanovu teorii konfliktních linií, zjistíme, že Českou pirátskou stranu lze poměrně těžko zařadit. První konfliktní linie centrum – periferie se zájmů Pirátů příliš netýká. Strana se staví proti diskriminaci, jak rasové/národnostní, tak náboženské či jazykové. I druhá konfliktní linie má se vznikem České pirátské strany pramálo společného. V jednom z nejateističtějších států světa se Piráti otázkou náboženství příliš nezabývají. Česká pirátská strana je silně sekulární, odmítá jakékoliv

zásahy náboženství do politiky. Zároveň však usiluje o svobodu vyznání pro každého jednotlivce (Vlasatý, 2015). V této konfliktní linii se tedy řadí na stranu státu, nejedná se však o dominantní konfliktní linii, na které by byla strana vystavěna. Konfliktní linie město – venkov je u strany také velice nevýrazná. Ačkoliv větších volebních úspěchů dosáhli Piráti v komunálních volbách 2014 pouze ve městech, nelze tento výsledek přisuzovat hájení zájmů městského obyvatelstva. Důvodem je spíše malá členská základna Pirátů, neschopná sestavit kandidátky v menších obcích (Brožová, 2014). Poslední klasická konfliktní linie taktéž mnoho nenapovídá o původu Pirátů, neboť jak již je rozebíráno v předchozích kapitolách, strana se jen těžko zařazuje na pravolevé škále, samotní členové toto rozdělení odmítají a i po analýze pirátského programu nám strana zůstává ve středu spektra. Nasnadě je tedy využít štěpné linie představené Ronaldem Inglehartem. Teprve v tomto sporu lze Piráty jednoznačně zařadit na jednu z dvou stran, a to sice postmaterialistickou. Sympatizanti Pirátů jsou zejména mladí lidé s nekonvenčními názory, kteří v pirátském programu mohou najít „vyšší“, postmaterialistické hodnoty typu rovnoprávnost, účast na veřejném životě prostřednictvím prvků přímé demokracie, důraz na životní prostředí či podpora individuality jedince (Jiříčka, 2014).

V Beymeho typologii lze Českou pirátskou stranu zařadit do dvou stranických rodin. První je rodina liberální a radikální. Jak již bylo zmíněno v kapitole Liberalismus, Piráti hájí liberální myšlenky, rovnoprávnost, demokracii a individuální svobody. Naplňují tedy typické znaky liberální strany. Trochu překvapivě bychom však mohli Piráty přiřadit také ke stranám ekologickým. Piráti ve svém programu neopomenuli zájem o kvalitní životní prostředí, sociální spravedlnost či subsidiaritu. Všechny tyto tři body jsou vlastní ekologickým stranám. Abychom podložili blízkost pirátského programu s programy ekologických stran, můžeme poukázat na spolupráci České pirátské strany a Strany zelených jak v komunálních volbách 2014, tak například při volbě Václava Lásky do Senátu Parlamentu ČR (Idnes.cz, 2014). O blízkém vztahu Pirátů a Zelených ostatně hovoří i Vlasatý (2015). Obě strany se orientují na postmateriální hodnoty, sociální liberalismus či decentralizaci. Zelení se dokonce věnují otázce reformy autorských práv, ne však v takové míře a tak radikálně jako Piráti. Mikuláš Peksa (2015) považuje aplikaci von Beymeho typologie za problematické, neboť vznik pirátského hnutí se datuje až za vznik této typologie. Proto také von Beyme žádné

pirátské hnutí nezmiňuje, ani s ním ve své typologii nepracuje. Pěsa se vymezuje jak proti liberální, tak proti ekologické stranické rodině. Ačkoliv se Piráti ve svém programu zabývají ochranou životního prostředí, s přístupem ekologických stran se plně neztotožňují. Zelené strany při obraně životního prostředí často sahají k restrikcím, využívají centralistických postupů, které Pirátům nejsou vlastní. Proti liberální stranické rodině zase hovoří pirátské pojetí vlastnictví. Piráti bojují proti duševnímu vlastnictví a tím vlastně i proti soukromému vlastnictví jako takovému.

Pirate Parties International

Pirátské strany po celé Evropě mají podobné programy, výzva k mezinárodní spolupráci ale přišla teprve se vznikem PPI v roce 2010. Samotnému vzniku PPI předcházely tři konference evropských pirátských hnutí konajících se v letech 2007-2008. První konference se konala ve Vídni 8. - 10. června 2007. Jejím cílem bylo probrat budoucí směřování stran, zahrnujících plány pro volby do Evropského parlamentu 2009 a možnost případné spolupráce na mezinárodní úrovni (Jones, 2007). Druhá konference se konala 26. – 27. ledna 2008 v Berlíně. Účastníci zde představili své úspěchy na národní úrovni. Zakladatel Švédské pirátské strany Rick Falvinge promluvil o prosazeném liberálním zákonu o autorství, němečtí Piráti představili úspěšnou předvolební kampaň, nechyběla ani otázka perspektivní spolupráce mezi pirátskými stranami do budoucna (Bernd, 2008)⁴. Třetí, nejdůležitější konference se konala 27. – 29. června ve švédské Uppsale. Vznikla zde Uppsalská deklarace, která stručně vymezila obecné cíle pirátských stran pro volby do Evropského parlamentu 2009: reformovat autorský zákon, vypracovat studii o ekonomických dopadech farmaceutických patentů, zrušit tzv. patenty na život, zajistit svobodu projevu a občanská práva jednotlivců. Dále se objevil požadavek maximální subsidiarity, tedy aby Evropský parlament řešil pouze otázky, které nelze vyřešit na místní úrovni. Evropská politika by měla být transparentní do takové míry, aby byla srozumitelná a přístupná řadovým občanům. Nakonec se také pirátské strany shodly na posílení role parlamentu, jakožto jediné instituce, jejíž členové jsou voleni přímo občany. 16. – 18. dubna 2010 se sešli zástupci pirátských stran z celého světa za účelem oficiálního založení Pirate Parties International. K přijetí statut PPI došlo 18. dubna a mezinárodní organizace tak oficiálně vznikla (Pirati.cz, Status Pirátské internacionály (PPI)). Zakládajících členů bylo 18, mezi nimi pirátské strany Rakouska, Německa či České republiky.

⁴ Jedná se o pseudonym, původní jméno autora se nepodařilo dohledat

Statut PPI

Ve statutu Pirátské Internacionály jsou shrnuty základní cíle, podmínky členství a organizace tohoto sdružení. V první řadě je třeba upozornit, že se jedná o neziskovou nevládní mezinárodní organizaci.

„(1) Cíle sdružení jsou:

- *a) jednat v souladu s hlavními zájmy a cíli svých členů,*
- *b) vzbudit povědomí a rozšířit dosah pirátského hnutí a*
- *c) sjednotit pirátské hnutí a posílit jeho vnitřní i vnější vazby.*

(2) K dosažení těchto záměrů má sdružení mimo jiné:

- *a) zajistit a rozšířit komunikaci mezi členy sdružení,*
- *b) napomáhat při zakládání nových pirátských stran,*
- *c) organizovat a koordinovat celosvětové kampaně a události,*
- *d) jednat jako prostředník při jakýchkoliv rozepřích mezi členy, pokud je o to sdružení požádáno,*
- *e) sdílet informace a koordinovat výzkum v oblasti hlavních pirátských témat,*
- *f) kontaktovat nevládní organizace, administrativy a mezinárodní organizace a*
- *g) sloužit jako kontaktní centrum pro pirátské hnutí.“*

(Pirati.cz, Status Pirátské internacionály (PPI))

Členy PPI se mohou stát strany nebo organizace jím příbuzné, maximálně však jedna strana/organizace z jednoho státu. Členové se dělí na řádné a pozorovatele. Řádný člen má hlasovací právo a smí být pouze jeden z jednoho státu, člen pozorovatel hlasovací právo nemá, může však podávat návrhy valnému shromáždění. Počet členů pozorovatelů není omezen. V čele Pirátské Internacionály operuje valné shromáždění, skládající se ze všech členů sdružení. Scházet se má minimálně jednou ročně, svolat jej lze i na žádost třetiny členů. Práva valného shromáždění zahrnují posuzování postupů pirátských hnutí na celém světě, vytvářet obecné zásady PPI, přijímat nové členy, volit předsednictvo a posuzovat návrhy členských organizací a předsednictva. Předsednictvo funguje jako orgán výkonné moci. Skládá se ze dvou spolupředsedů, pokladníka, tří členů předsednictva a jednoho administrativního vedoucího. Jedná jménem valného shromáždění, prezentuje pirátské hnutí po světě, připravuje program valného shromáždění či schvaluje rozpočet PPI. Ředitelství slouží jako sekretariát PPI, je zodpovědné za veškeré administrativní a finanční záležitosti. Rozhodčí soud má na starosti veškeré vnitřní spory. Organizace je financována ze členských příspěvků, darů a jiných právních příjmů.

Do předsednictva PPI byl za Českou pirátskou stranu zvolen Jakub Michálek. Ze zvolení byl nadšený, chápal jej jako důsledek toho, že ČPS patří k předním evropským pirátským stranám (Podhajský, 2010). Do PPI vstupoval za účelem prosazení jím navrženým statutem, ten však bohužel nebyl přijat. Rozhodl se proto post neobhajovat a dát šanci jiným členům ČPS (Michálek, 2011a).

Valná shromáždění

První valné shromáždění po oficiálním vzniku organizace se konalo 12. – 13. března 2011 v německém Friedrichshafenu. PPI si zde zvolila předsednictvo. Na post spolupředsedy byl zvolen zástupce České pirátské strany Marcel Kolaja. Ten se pro kandidaturu rozhodl až na poslední chvíli, spíše z přesvědčení stranických kolegů. Česká strana zde představila návrh, který požadoval transparentnost účtů PPI, včetně detailů jednotlivých transakcí. Valné shromáždění tento návrh přijalo (Krone, 2011). Dále byl prosazen požadavek slova „pirátská“ v názvu každé členské strany, zřízení rozhodčího soudu PPI a zvolení jejich členů a úprava členského příspěvku na dobrovolný (Michálek, 2011b). Marcel Kolaja rezignoval na konci listopadu 2011 na svou funkci. Jako důvod uvedl neshody v PPI, které mu ubíraly síly. Svě setrvání v PPI shledal neefektivním jak pro něj, tak pro celou organizaci. Setrvávání v organizaci neschopné kooperace pokládal za zbytečnou (Kolaja, 2011a).

Druhé valné shromáždění zorganizovala Česká pirátská strana ve dnech 14. – 15. dubna 2012 v Praze. Zúčastnili se piráti z 27 zemí světa. Kromě volby nového představenstva, v jehož čele na pozici spolupředsedkyně mimo jiné stanula Ruska žijící na území ČR, Lola Voronia, a přijímání nových pirátských organizací do řad členů došlo k zásadnímu momentu při projednávání společného postupu pro volby do Evropského parlamentu 2014 (Třeslínová, 2012). Během valného shromáždění vznikl za užití softwaru PiratePad⁵ dokument, později nazvaný Pražská deklarace, v němž členové PPI sepsali prohlášení, ve kterém slíbili společný program pro Eurovolby 2014, spolupráci v Evropském parlamentu a vznik Evropské pirátské strany jako politické strany na celoevropské úrovni (Engels, 2012a). Ačkoliv se mohlo zdát, že se jedná o spontánní

⁵ Nástroj umožňující simultánní úpravu jednoho dokumentu více uživateli.

myšlenku, ideou založení Evropské pirátské strany se zabývali čeští Piráti již na sklonku roku 2011 na vnitrostranickém fóru (Kolaja, 2011b).

Třetí valné shromáždění zorganizovala Ruská pirátská strana v Kazani ve dnech 20. – 21. dubna 2013. Ačkoliv se člen České pirátské strany Vojtěch Píkal podílel na přípravě pravidel konference (Píkal, 2013), potýkala se nakonec s nezvládnutou organizací, neúplným záznamem průběhu a špatnou prezentací výsledků. Čeští Piráti se konference účastnili dálkově, problémy při komunikaci jim však znemožnily mnoho návrhů vůbec komentovat (Gregorová, 2013). Po skončení konference žádali o opakování ve stejném složení, tentokrát výhradně online a zpochybnili platnost hlasování na konferenci (Pirati.cz, Reportáž z kazaňsko-brněnského shromáždění PPI). I přes všechny technické a organizační potíže přinesla kazaňská konference některé výsledky. Byly upraveny Stanovy Pirátské Internacionály, některé podle návrhů Vojtěcha Píkala. Prosadil možnost členství více pirátských organizací z jednoho státu za předpokladu, že budou mít dohromady jeden hlas ve valném shromáždění (Píkal, 2013b). Další návrhy Vojtěcha Píkala v podobě úpravy předsednictva a požadavku absolutní většiny při hlasování nebyly přijaty. Samotný Vojtěch Píkal pak ve vnitrostranické diskuzi vznesl pochyby, zda byly jeho návrhy na konferenci vůbec diskutovány (Píkal, 2013c). K výsledkům kazaňské konference ještě patří zmínit zvolení Vojtěcha Píkala spolupředsedou předsednictva a vstup švédských Young Pirates of Sweden mezi členy pozorovatele. Pirátská Internacionála se tak rozrostla o zástupce ze země, která vykazuje největší politické úspěchy a má také největší členskou základnu.

V únoru 2014 se konala ve Frankfurtu nad Mohanem první neoficiální konference PPI s názvem ThinkTwice. Měla za úkol utužit vztahy v pirátském hnutí. Hlavními tématy byly kreativita, lidská práva a revoluce (Collentine, 2014a). Zúčastnilo se jí 37 řečníků, mezi nimiž byl i český zástupce Marcel Kolaja. Ten vystoupil s tématem Financování politických stran. Řešil zejména otázku financování stran státem, organizacemi, opatření omezující nakládání stran s penězi a korupci (Kolaja, 2014a).

Čtvrté a zatím poslední valné shromáždění PPI se konalo 12. - 13. dubna 2014 v Paříži. Zástupci českých Pirátů se tentokrát konference vůbec neúčastnili. Myšlenka vzdálené účasti pomocí internetu byla zavrhnuta po předchozích nepříjemných zkušenostech

z Kazaně. Jako obvykle bylo zvoleno nové představenstvo, tentokrát bez českých kandidátů. V hlasování byl odmítnut návrh uspořádat další valné shromáždění dříve kvůli bilancování výsledků voleb do Evropského parlamentu. Projednávány byly členské poplatky, nakonec se shromáždění shodlo na poplatku, který není povinný pro strany s méně než pěti sty členy a pro pozorovatele (Tony, Justus, 2014)⁶. Markéta Gregorová, vedoucí zahraničního odboru Pirátů, vyjádřila obavy nad dalším pokračování PPI a uvažovala o podání návrhu na vystoupení z PPI členům České pirátské strany. S vidinou možného zlepšení v podobě nově zvoleného představenstva, se ale rozhodla s podáním návrhu vyčkat (Gregorová, 2014).

Na sklonku roku 2014 se v Pirátské Internacionále sdružovaly organizace ze 43 zemí světa, dalších 12 organizací působilo v roli pozorovatele. Jediná organizace, která své členství ukončila, je Pirátská strana Irska. Učinila tak v červnu 2012 (Engels, 2012b). Nadcházející valné shromáždění se bude konat 4. – 5. července 2015 v polské Łódži (Pikal, 2015).

Shrnutí

Z popisu průběhu jednotlivých konferencí je patrné, že ačkoliv se PPI snaží vystupovat jako reprezentativní celosvětová organizace, potýká se s organizačními i funkčními problémy. Organizace kazaňské, ani pařížské konference neproběhla zcela v pořádku, v Paříži chyběly písemné zprávy členů předsednictva i písemný výstup rozhodčího soudu. I celkový počet účastníků byl nízký (Tony, Justus, 2014). Nízkou účast lze vysvětlit nezvládnutou organizací předchozí konference v Kazani a nechutí delegátů jednotlivých národních organizací účastnit se. Další problém, s kterým se musela PPI potýkat, měl co dočinění s financováním organizace. V roce 2013 na nedostatky ve financích upozornila Pirátská strana Velké Británie. PPI disponovala v té době několika účty, k nimž ale neměla přístupové údaje. PPI se tedy rozhodla finance reformovat, právě po vzoru Pirátské strany Velké Británie (Collentine, 2014b). Ivan Bartoš (In: Křivánková, 2014, s. 47) se vyjádřil k PPI skepticky. Tato organizace je podle něj příliš rozsáhlá a kromě společných setkání formou valných shromáždění a sdílení informací mezi jednotlivými členy, nemůže plnit jiné funkce. Přesto je třeba Pirátské internacionále přiznat nejméně dva úspěchy. Prvním je provozování pirátských

⁶ Jedná se o pseudonymy, původní jména autorů se nepodařilo dohledat

novin The Pirate Times. Ty mají za úkol zveřejňovat informace o pirátských tématech z mezinárodní perspektivy (Piratetimes.net, 2012). Jedná se tedy o Bartošem zmíněnou výměnu informací. Druhým nepochybným úspěchem je založení evropské platformy European Pirate Party a dohodnutí společného programu pro volby do Evropského parlamentu v roce 2014. Společnému postupu ve volbách se věnujeme v samostatné kapitole.

European Pirate Party

Idea evropské politické strany sdružující pirátské národní strany jednotlivých zemí se poprvé objevila již v roce 2012. V té době vznikl blog, který měl za úkol představit téma evropské platformy a dokumentovat diskuze, které se jí týkají (Bastian, 2011 [2012])⁷. Následovala již zmiňovaná konference Pirátské internacionály v Praze, na které byla vytvořena tzv. Pražská deklarace. V Pražské deklaraci se zástupci evropských pirátských stran dohodli na společném postupu ve volbách do Evropského parlamentu 2014 a také na vytvoření politické strany na evropské úrovni – budoucí European Pirate Party (Pirati.cz, 2012). Od června 2012 pak začali němečtí a katalánští Piráti vypracovávat program a stanovy budoucí strany. Marcel Kolaja (2012a) označil tuto skupinu Pirátů za samozvanou. I zástupci dalších pirátských stran⁸ se vyjádřili skepticky, neboť se na tvorbě podílela jen malá skupina osob, s obrovskou převahou Němců, poněkud uzavřeně a netransparentně. Zatímco lidé kolem samozvané skupiny již plánovali konferenci v Lucembursku, na které měla být evropská strana oficiálně založena, Tomáš Vymazal (2012a) mezitím sepsal stížnost na průběh formování této strany. Iniciativu označil za předčasnou, navrhl vyčkat na ratifikaci Pražské deklarace dalšími národními pirátskými stranami, odložit lucemburskou konferenci a zaměřit se na tvorbu společného programu pro volby. Na nátlak českých Pirátů pak PPI oznámila, že další postup při formování European Pirate Party vyžaduje spolupráci všech zainteresovaných pirátských stran. PPI informovala o dvou pořádaných konferencích, věnujících se, tentokrát kolektivní, přípravě stanov. Tyto konference se konaly v německém Potsdamu v červenci a ve španělské Barceloně v srpnu roku 2012 (Kolaja, 2012b). Konference v Barceloně se zúčastnil za českou stranu Tomáš Vymazal. V následujícím bilancování na vnitrostranickém fóru vyjádřil rozhořčení nad některými závěry konference. Především nesouhlasil s tím, že členem European Pirate Party se mohly stát pirátské strany ze zemí, které nejsou členy EU, dokonce neleží ani v Evropě. Jmenovitě pirátské strany Ukrajiny, Ruska a Kazachstánu. Vymazal přirovnal European Pirate Party k druhé Pirátské internacionále. Dále se ohradil proti netransparentnosti, kdy sice jednotliví členové vůči sobě navzájem transparentnost dodržovat musí, vůči vnějšímu světu už ale ne. Za úspěch pak považoval prosazení nového uzavřeného

⁷ Jedná se o pseudonym, původní jméno autora se nepodařilo dohledat

⁸ Konkrétně pirátské strany Nizozemska a Švédska

mailinglistu⁹, který do budoucna zjednodušil komunikaci mezi pirátskými stranami a byl navržen právě českými Piráty (Vymazal, 2012b). Další konference zabývající se projednáváním stanov se konala v prosinci 2012 v britském Manchesteru. Za Českou pirátskou stranu byl vyslán František Ulč. Měl za úkol upozornit na výše zmiňované běžné členy s hlasovacím právem, kteří nejsou součástí Evropské unie. Hlasování o návrhu na vyloučení členů, kteří nejsou v členských zemích EU, však nedopadlo podle očekávání. Návrh byl zamítnut. Obecně dojmy z konference byly vesměs negativní a čeští Piráti byli z výsledku rozčarovaní. Za nevhodné považovali velké množství hlasů v rukou německých Pirátů¹⁰, uspořádání další konference v Kyjevě, snahu vytvořit evropskou stranu co nejdříve, aby její členové mohli čerpat dotace (Vymazal, 2013a). Nejen čeští Piráti byli s výsledky konference nespokojení. Pirátské strany Velké Británie a Švýcarska se po prosincové konferenci rozhodly ukončit spolupráci na utváření European Pirate Party (Pikal, 2012). V únoru 2013 se pak od příprav distancovali i čeští Piráti. Jako důvod uvedli nedemokratičnost a nedůvěryhodnost uplynulých konferencí a již zmiňované očividné směřování k pouhému využívání dotací. Zároveň však přislíbili účast na konferencích zabývajících se tvorbou společného programu pro volby v roce 2014 (Vymazal, 2013b). Následovaly dvě konference v Kyjevě a ve Varšavě, kterých se Česká pirátská strana neúčastnila. Vznik European Pirate Party byl ohlášen na podzim roku 2013 na konferenci v Lucembursku. Oficiálně pak strana vznikla v březnu 2014 na půdě Evropského parlamentu v Bruselu. Do čela strany byla zvolena tehdejší švédská europoslankyně Amelia Andersdotter (Leivaditis, 2014). V mezidobí mezi lucemburskou a bruselskou konferencí se také konala důležitá konference v Aténách, na které se projednával společný postup při volbách do Evropského parlamentu 2014. Za české Piráty se zúčastnili Mikuláš Peksa, Markéta Gregorová a Libor Špaček. Výsledkem byl společný program, který je blíže představen v kapitole věnované volbám do Evropského parlamentu (Leivaditis, 2013). V současné době European Pirate Party sdružuje 21 členů z 19 zemí Evropy, včetně České republiky. Ačkoliv strana funguje již déle než rok, stále není oficiálně registrovaná, potýká se s vnitřními problémy spojenými s organizací a financemi (Mansurov, 2015). Česká pirátská strana má díky relativnímu úspěchu ve volbách

⁹ Nástroj umožňující šíření informací (elektronické pošty) mnoha uživatelům internetu

¹⁰ To bylo umožněno tzv. zástupným hlasováním, kdy každý ze zúčastněných může hlasovat za dvě členské země – konkrétně Gregory Engels hlasoval za Řecko a Rusko a Sebastian Krone za Ukrajinu a Kazachstán

do Evropského parlamentu 2014 ve straně sílu dvou hlasů, stejně jako Piráti Islandu a Lucemburska. Čtyři hlasy mají zástupci Německa, zbytek členů pak po jednom hlasu (Ppeu.net, 2015). Česká pirátská strana má tak v této evropské platformě relativně silnou pozici. Jak se bude European Pirate Party vyvíjet dál je však otázkou času.

Volby do Evropského parlamentu

Politické skupiny Evropského parlamentu

Poslanci v Evropském parlamentu se sdružují do tzv. politických skupin, které nejsou organizovány národnostně, nýbrž podle politické příslušnosti. Tyto politické skupiny jsou tvořeny jak evropskými politickými stranami, tak národními stranami různých států, případně i nezávislými politiky. Ve volebním období 2014 – 2019 působí v Evropském parlamentu osm politických skupin a devátá skupina nezařazených poslanců (Europarl.europa.eu, 2015).

Nejpočetnější skupinou je European People's party¹¹ (EPP) s 218 členy. Tato frakce sdružuje strany křesťansko-demokratického zaměření, ale i konzervativce. Ze stanov stejnojmenné evropské politické strany, která tvoří hlavní složku této frakce, vyplývá, že každý její zvolený člen musí bezpodmínečně vstoupit právě do této politické skupiny. Tím si zajistila podporu mnoha národních křesťansko-demokratických stran včetně české KDU-ČSL. Z programu EPP vyplývá její proevropské zaměření, které je čitelné ze snahy o rozšiřování Evropské unie směrem na východ. Hospodářského růstu chce docílit pomocí inovací a snižování produkčních nákladů. Neopomíná ani environmentální problematiku, ve které má blízko k mnoha zeleným hnutím (Doboš, 2011, s. 25-28).

Druhou nejpočetnější politickou skupinou v Evropském parlamentu je se 190 členy Progressive Alliance of Socialists and Democrats¹² (S&D) s dominantní Party of European Socialists¹³. Sdružuje členy socialistických a sociálnědemokratických stranických rodin. Od toho se odvíjí také program této frakce. Zaměřuje se na sociální spravedlnost, solidaritu či rovné příležitosti. Velký důraz přikládá bezpečnostní a zahraniční politice, a proto žádá silnější pozici OSN. Stejně jako EPP podporuje rozšiřování Evropské unie a také neopomíná ochranu životního prostředí. Ideologicky ji lze řadit středo-levicově (Doboš, 2011, s. 29-30).

Třetí nejsilnější skupinou se po volbách v roce 2014 stala European Conservatives and Reformists Group¹⁴ (ECR). Jak již z názvu vypovídá, jedná se o frakci euroskeptickou,

¹¹ Evropská lidová strana

¹² Pokrokové společenství socialistů a demokratů

¹³ Strana evropských sociálních demokratů

¹⁴ Evropští konzervativci a reformisté

požadující reformu Evropské unie. ECR podporuje volný obchod v rámci EU, suverénní integritu národních států a rovnoprávné podmínky pro všechny členské státy. Zároveň je ale proti Lisabonské smlouvě, která podporuje další integrační politiky. Můžeme tak ECR označit za skupinu antifederalistickou, v opozici dvou nejsilnějších evropských politických skupin. Členská základna je středopravicová až pravicová, českým zástupcem je ODS (Rettman, 2009).

Alliance of Liberals and Democrats for Europe¹⁵ (ALDE) hájí na půdě Evropského parlamentu liberální hodnoty. Mezi ně patří individuální práva a svobody. Na rozdíl od EPP odmítá jakýkoliv vliv náboženství na politiku. Mezi hlavní cíle patří transparentní Evropa, tolerance, rovnost občanských práv a sjednocená Evropa. Ani liberálové nezapomínají na životní prostředí. Řadí se do středu politického spektra. Členem ALDE je i česká strana ANO 2011 (Strmiska, 2005, s. 38).

European United Left–Nordic Green Left¹⁶ (GUE – NGL) reprezentuje radikálnější levou část politického spektra, sdružuje strany socialistické a komunistické. Vize GUE – NGL sociální rovnosti, míru a udržitelného rozvoje evropské integrace je založená na mezinárodní solidaritě. Frakce kritizuje příliš tržně orientovaný přístup EU a bojuje za lepší pracovní příležitosti, sociální jistoty a solidaritu, udržitelný rozvoj a šetrné zacházení s přírodními zdroji. Významným českým zástupcem je KSČM (Guengl.eu, 2015).

Rodina ekologických stran tvoří politickou skupinu Greens – European Free Alliance¹⁷ (GREENS – EFA). Mezi cíle skupiny patří zajištění základních lidských práv, decentralizace moci, princip subsidiarity, mírová politika, rovné příležitosti, orientace na postmateriální hodnoty, tj. sociální, kulturní a ekologické oproti stávajícím ekonomickým. Zelené zájmy pak reprezentuje požadavek trvale udržitelného rozvoje, ochrana životního prostředí, zvýšení ekologických standardů a tím i kvality života (Greens-efa.eu, 2015).

Europe of Freedom and Direct Democracy¹⁸ (EFDD) je kontroverzní politická skupina, která vznikla transformací z EFD v roce 2014. Tato frakce vedená britským politikem Nigelem Farageem byla v roce 2014 na pokraji zániku po rezignaci lotyšské poslankyně Ivety Grigule. Velmi rychle však do svých řad nalákala polského poslance Jarosława

¹⁵ Aliance liberálů a demokratů pro Evropu

¹⁶ Evropská sjednocená levice – Severská zelená levice

¹⁷ Zelení – Evropská svobodná aliance

¹⁸ Evropa svobody a přímé demokracie

Iwaszkiewiczze a s pozměněným názvem funguje nadále (Židek, 2014). Jedná se o skupinu euroskeptickou, usilující o větší práva občanů pomocí prvků přímé demokracie, která je proti jakékoliv další centralizaci moci bez užití řádných referend (Euractiv.com, 2014).

Nejmenší a nejmladší politická skupina Evropského parlamentu nese název Europe of Nations and Freedom¹⁹ (ENF) a v jejím čele stojí Marine Le Pen, předsedkyně francouzské krajně pravicové Národní fronty. Skupina byla zformována v červnu 2015 a zaměřuje se na protiimigrační a euroskeptickou politiku (Rt.com, 2015).

Tabulka č. 1. – Politické strany Evropského parlamentu k 22. 6. 2015

Název	Zkratka	Počet členů
European People's Party	EPP	218
Progressive Alliance of Socialists and Democrats	S&D	190
European Conservatives and Reformists	ECR	73
Alliance of Liberals and Democrats for Europe	ALDE	70
European United Left–Nordic Green Left	GUE – NGL	52
The Greens–European Free Alliance	GREENS – EFA	50
Europe of Freedom and Direct Democracy	EFDD	45
Europe of Nations and Freedom	ENF	36
Non-attached Members	NI	16

Zdroj: autor podle <http://www.europarl.europa.eu/meps/en/crosstable.html>

Volby do Evropského parlamentu 2009

V době konání voleb do Evropského parlamentu v roce 2009 byla Česká pirátská strana ve svých prvopočátcích. Švédská Piratpartiet se však tou dobou již pohybovala v politice tři roky a upozorňovala na palčivá témata spojená s copyrihtem a patenty na duševní vlastnictví. Těsně před volbami byl vynesena rozsudek nad čtyřmi muži, stojícími za webovými stránkami umožňující volné sdílení - The Pirate Bay. Byli odsouzeni k jednomu roku ve vězení a k vysokým pokutám. To vyvolalo velký rozruch mezi švédskou veřejností a paradoxně poslalo švédské Piráty do Evropského

¹⁹ Evropa národů a svobod (překlad autora)

parlamentu (BBC, 2009). Ti kandidovali s programem požadující omezení copyrightu, zrušení patentových práv a snížení sledování uživatelů internetu. Ve volbách získali 7,1% hlasů. To stačilo k získání jednoho křesla v Evropském parlamentu, které obsadil lídr kandidátky Christian Engström (Telegraph.co.uk, 2009). Po přijetí Lisabonské smlouvy se počet švédských pirátských europoslanců rozrostl o dvaadvacetiletou Amelii Andersdotter, která se tak stala nejmladší europoslankyní (Van der Sar, 2009b). Oba dva kandidáti se přidali k politické skupině The Greens – European Free Alliance. Andersdotter (2015) v emailové korespondenci pro účely této práce uvedla, že výběr této politické skupiny byl otázkou nejvýhodnější nabídky. Politické skupiny v Evropském parlamentu získávají dotace za každého člena, je tudíž v jejich zájmu přesvědčit nově zvolené politické strany, aby se k nim připojily. Zároveň je to výhodné i pro nově zvolené, neboť politické skupiny jsou více strukturované, mají své politické poradce a jejich členové mají na rozdíl od Nezařazených garantovaná místa ve výborech. V roce 2009 pak švédské pirátské europoslance nejvíce zaujala nabídka The Greens – EFA. Tato politická skupina přislíbila politického poradce věnujícího se pirátským tématům a některé další výhody. Engström (2015) nám volbu politické skupiny The Greens – EFA v soukromé komunikaci ještě více přibližuje. Piratpartiet se v kampani k volbám do Evropského parlamentu v roce 2009 zavázala svým voličům, že vstoupí do frakce, která plně podporuje základní lidská práva a je co nejbližší pirátským tématům. Tuto podmínku splňovala jak ALDE, tak The Greens – EFA. Druhá jmenovaná skupina se však otázkám informační politiky věnovala více a názory jejich členů byly jednotnější. Proto Engström a Andersdotter dali přednost The Greens – EFA před ALDE. Že se jednalo o správnou volbu, dokazuje například přijetí stanoviska Piratpartiet na reformu autorského zákona skupinou The Greens – EFA za vlastní. Za největší úspěch během působení v Evropském parlamentu považuje Andersdotter kampaň za konzultaci autorského práva. Na přelomu let 2013 a 2014 Evropská komise vyzvala k diskusi na téma reforma autorského práva. Andersdotter zajistila snadno dostupné materiály, přeložené do rodných jazyků evropských občanů, aby tak tyto občané mohli snadno na výzvu Evropské komise reagovat (Andersdotter, 2013). Druhým nepochybným úspěchem švédských Pirátů v Evropském parlamentu bylo zastavení Obchodní dohody proti padělatelství²⁰. Jednalo se vůbec o první změnu názoru Evropského parlamentu v důsledku veřejných protestů. Tyto protesty byly

²⁰ ACTA

organizovány pirátskými stranami napříč Evropou. Andersdotter (2015) označuje tuto skutečnost jako vítězství evropské demokracie. Engström (2015) dodává, že nebyt zastoupení Piratpartiet v Evropském parlamentu, dohoda by nejspíše prošla.

Kromě švédské Piratpartiet usilovali ve volbách v roce 2009 o křeslo v Evropském parlamentu také němečtí Piraten. Ve volbách získali 229 tisíc hlasů, což v přepočtu znamenalo 0,9%. Ke vstupu do Evropského parlamentu však bylo v té době potřeba překročit práh 5% (Mr. Anderson, 2012)²¹. Tato hranice byla v roce 2013 snížena na 3%, o rok později po rozhodnutí nejvyššího soudu pak úplně zrušena a zvýšila tak šance menších stran pro následující volby v roce 2014 (BBC, 2014).

Volby do Evropského parlamentu 2014

Po úspěchu švédských Piratpartiet v předchozích volbách se počet kandidujících pirátských stran výrazně rozrostl. Samostatné kandidátky představili Piráti z dvanácti evropských zemí včetně Švédska, Německa a České republiky. V koalici kandidovali Piráti v Rakousku, Polsku a Řecku, v Estonsku se pak představili jako nezávislí. Do voleb je vedl společný program, schválený v Aténách v listopadu 2013 (Jääsaari, Hildén, 2015, s. 2). Většina programových bodů byla schválena konsensem, jednalo se tedy o společný postoj všech zúčastněných pirátských stran.

- Občanská participace a otevřený stát – přímé rozhodování občanů a odstranění bariér
- Transparentnost – politická transparentnost a antikorupční politika, transparentnost veřejného sektoru, zákonná ochrana whistleblowerů²²
- Ochrana dat a otevřený přístup k nim
- Ochrana soukromí/občanských práv – ochrana soukromí občanů, zhodnocení existujících monitorovacích programů, odstranění nadměrného sledování, zastavení nových monitorovacích plánů
- Evropské nařízení o ochraně osobních údajů s vysokou úrovní ochrany – zabezpečení osobních dat uživatelů internetu
- Zákaz bezdůvodného zjišťování totožnosti na veřejných prostranstvích

²¹ Jedná se o pseudonymy, původní jména autorů se nepodařilo dohledat

²² Jako whistleblower je označována osoba upozorňující na nelegitimní či nezákonné jednání, o kterém se dozvěděla jen díky znalosti interních informací (zejména bývalí zaměstnanci upozorňující na nekalé praktiky v podnicích)

- Autorský zákon – úprava stávajícího autorského zákona
- Svobodný software a jeho užívání ve státní správě
- Svobodná kultura
- Svobodné vzdělávání
- Patenty – patenty v informačním věku – uvolnění patentových zákonů brzdících pokrok, omezení patentů ve farmacii, změna zákona TRIPS – ochrana práv duševního vlastnictví
- Mezinárodní obchodní politika – principy pro obchodní dohody, zapojení Evropského parlamentu, veřejný přístup k úplným informacím, respektování soukromí, ochrana zájmů menších a středních společností
- Síťová politika – síťová neutralita, rozvoj síťové infrastruktury

(Ppeu.net, 2013)

Česká pirátská strana vstoupila do kampaně pro volby do Evropského parlamentu s heslem „Evropa je naše moře“. Na kandidátce se objevilo 27 členů, lídrem byl zvolen Ivan Bartoš. Na druhém místě kandidátky figuroval Marcel Kolaja se zkušenostmi z PPI, na třetím místě pak Markéta Gregorová, vedoucí zahraničního odboru. Čelo kandidátky tak obsadili lidé Evropy znalí a na cestu do Evropského parlamentu připravení. Na kampaň bylo Piráty uvolněno půl milionu korun, cílem bylo získat 120 000 hlasů a vyslat tak do Evropského parlamentu dva své zástupce. V posledních volbách²³ na podzim roku 2013 získali Piráti 132 000 hlasů (Dostál, 2014). Současná kampaň Pirátů se ne náhodou zaměřila na prvovoliče. Studentské volby do Evropského parlamentu, pořádané měsíc před skutečnými volbami organizací Člověk v tísni, totiž Piráti s 20% všech odevzdaných hlasů vyhráli. Bylo tedy patrné, že mezi mladými je strana populární a je potřeba se na tyto potenciální voliče zaměřit (Jiříčka, 2014). Připočteme-li věrnost voličů Pirátů a efekt voleb druhého řádu, nezdál se cílový počet voličů nereálný. Ivan Bartoš měsíc před volbami vystoupil ve Studiu ČT24 se svými cíli, které chtěl plnit po případném zvolení. S heslem „otevřená Evropa“ požadoval revizi Lisabonské smlouvy - posílení role Evropského parlamentu, který v té době pouze schvaloval návrhy přicházející od Evropské komise. Volené, nikoliv navrhované představitele dalších institucí. Sám sliboval lepší komunikaci s občany, než kterou

²³ Předčasné volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

realizovali současní čeští europoslanci. Chtěl se angažovat ve frakci průmyslu a výzkumu, který byl podle něj nejaktuálnější (ČT24, 2014).

Česká pirátská strana v Evropském parlamentu

Engström i Andersdotter, zvolení pirátští europoslanci pro předchozí volební období, se rozhodli vstoupit do politické frakce The Greens – EFA. Snažili jsme se zjistit stanovisko čela kandidátky České pirátské strany ohledně výběru politické frakce v případě úspěchu ve volbách v roce 2014, bohužel však musíme konstatovat, že pokus kontaktovat kandidáta č. 1 Ivana Bartoše a kandidátku č. 3 Markétu Gregorovou, byl neúspěšný. Nicméně z vnitrostranického fóra vyplývá, že prioritou číslo jedna bylo vytvoření vlastní politické skupiny v Evropském parlamentu. Mikuláš Ferjenčík (2014) uvedl tři možné alternativy. Výše zmiňované založení frakce Pirates, v případě, že se do Evropského parlamentu probojuje dostatečné množství pirátských zástupců. Druhou možností byla spolupráce s frakcí The Greens – EFA a případné sloučení a přejmenování na The Greens – EFA – Pirates. V případě marginálního úspěchu ve volbách pak připojení se k The Greens – EFA bez dalších požadavků. Jako jedinou další alternativní politickou skupinu uvedl Ferjenčík ALDE, nicméně čeští Piráti se zavázali zůstat ve stejné skupině jako ostatní Pirátské strany. Dvojka kandidátky, Marcel Kolaja (2014b), uvedl, že skupina The Greens – EFA se jeví jako nejlepší alternativa, neboť již švédští Piráti v předchozím volebním období dokázali, že se tato skupina dá dobře ovlivňovat. Shrňeme-li tento odstavec, můžeme dojít k závěru, že Piráti nepovažovali žádnou ze současných politických skupin Evropského parlamentu za ideální a pro prosazování vlastních pirátských témat by byla nejlepší politická skupina vlastní. V případě neuskutečnitelnosti této vize se pak jako ideově nejvhodnější politické skupiny jeví ALDE a The Greens – EFA. Pro zelenou frakci hovořily lepší nabídnuté výchozí podmínky a zkušenost s fungováním z předešlého volebního období.

Výsledky voleb

Za největší favority na získání křesla v Evropském parlamentu byli považováni švédští a němečtí Piráti. Čelo kandidátky švédské Piratpartiet se od posledních voleb nezměnilo, na prvních dvou místech figurovali v té době jediní pirátští europoslanci Christian Engström a Amelia Andersdotter. Velká očekávání však nebyla naplněna, strana získala

ve volbách 82 tisíc hlasů, oproti 225 tisícům v roce 2009 (Val.se, 2009). V kombinaci s vyšší volební účastí tak dosáhla jen na 2,23%, což nestačilo k překročení 4% hranice pro získání křesla (viz tab. č. 2). Švédští Piráti tak místo v Evropském parlamentu neobhájili. Neúspěch Piratpartiet je přičítán špatně zvolené kampani. Ačkoliv program strany již dlouho není otázkou single issue, do voleb se švédští Piráti vydali opět se zaměřením na ochranu soukromí a dat. Švédští voliči tak mají stranu zafixovanou jako skupinu osob zaměřenou na sdílení dat a otázky internetu. Straně se tak nepodařilo prezentovat své širší politiky a v očích voličů zůstala jako single issue strana (Jääsaari, Hildén, 2015, s. 14). Tím ostatně vysvětluje švédský neúspěch i Vlasatý (2015).

Německé strany si ve volbách rozdělily 96 křesel, nejvíce v Evropě. Úspěšné působení německých Piraten v regionálních volbách a zrušení minimální hranice pro vstup do Evropského parlamentu v Německu vyneslo tuto stranu mezi největší naděje na získání křesla. Lídrem kandidátky se stala Julia Reda, s vizí svobodné Evropy s otevřenými hranicemi (Jones, 2014). Ve volbách nakonec Piraten získali 1,44%, 425 tisíc hlasů (viz tab. č. 2). To stačilo k získání jednoho křesla právě pro jedničku kandidátky Julii Reda. Reda se stejně jako Engström či Andersdotter přidala k politické frakci The Greens – EFA (Juliareda.com, Me for you in Europe).

Česká pirátská strana získala ve volbách 4,78%, 72 tisíc hlasů (viz tab. č. 2). Za normálních okolností²⁴ by tento výsledek stačil na získání jednoho křesla v Evropském parlamentu. Česká republika rozděljuje 21 křesel, v přepočtu by tak zdánlivě stačilo získat 4,76%, tedy 1/21 hlasů. Ve skutečnosti však reálný přirozený práh pro volby do Evropského parlamentu 2014 činil dokonce 3,67%, neboť hlasy nejsou rozděleny rovnoměrně a je třeba je zaokrouhlovat. Navíc hlasy určené menším stranám propadají (Antoš, 2014). Česká republika má však podle Zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu, stanovenou uzavírací klauzuli na 5%. To v praxi znamenalo, že Česká pirátská strana na křeslo nedosáhla. Piráti se proti uzavírací klauzuli ohradili již po volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2013, ale neúspěšně. Po volbách do Evropského parlamentu 2014 tak učinili znovu, a stejně jako Strana zelených podali stížnost Nejvyššímu správnímu soudu (Kopecký, 2014). Ten návrhům obou stran vyhověl a podal k Ústavnímu soudu návrh na zrušení pětiprocentní uzavírací klauzule. Mimo jiné uvedl, že pětiprocentní hranice omezuje volnou soutěž politických sil a odpírá právo občanů na přístup k voleným funkcím za rovných

²⁴ V případě přirozeného volebního prahu

podmínek. Dále uvedl, že integrační efekt, který má pomáhat vytvářet hlavní názorové proudy, je v tomto případě marginální, neboť při počtu 21 křesel tuto funkci plní i přirozený volební práh (Třeček, 2014). Ústavní soud však zrušení uzavírací klauzule zamítl i přesto, že se pro její zrušení vyslovili tři soudci (Bartoš, 2015). Česká pirátská strana tak svého europoslance nezískala, přesto že se v přepočtu na procento získaných hlasů prezentovala nejlepším pirátským výsledkem v Evropě.

Slušného výsledku dosáhla také Piratepartei v Lucembursku. Strana získala 4,23 % (viz tab. č. 2). Vzhledem k velikosti státu a pouhým šesti křeslům v Evropském parlamentu však potřebovali lucemburští Piráti více než dvojnásobný počet hlasů. Zbylé evropské pirátské strany zůstaly daleko za očekáváním a žádná z nich se ani nepřiblížila hranici potřebné ke vstupu do Evropského parlamentu.

Tabulka č. 2 – Výsledky pirátských stran ve volbách do Evropského parlamentu 2014

Země	Hlasy [%]	Hlasy
Česká republika	4,78	72514
Estonsko	1,80	6018
Finsko	0,70	12378
Francie – celkem	-	39338
Francie – Central	0,04	560
Francie – Ille de France	0,48	14596
Francie – North West	0,22	6075
Francie – Overseas territory	0,54	1545
Francie – South East	0,06	2130
Francie – South West	0,49	14432
Chorvatsko	0,39	3623
Lucembursko	4,23	8259
Německo	1,44	425044
Nizozemsko	0,80	40208
Polsko	0,11	6671
Rakousko	2,10	60451
Řecko	0,90	66870
Slovinsko	2,57	10139
Španělsko	0,24	38422
Švédsko	2,23	82763
Velká Británie - North West	0,49	8597

Zdroj: autor podle <http://piratetimes.net/live-european-parliament-election-results/>

Závěr

Česká pirátská strana prošla za šest let své existence rychlým vývojem. Byla založena spontánně v reakci na kauzu The Pirate Bay. Zpočátku se chovala jako „single issue party“, postupně si ale vypracovala bohatý program. Na základě jeho analýzy jsme zkoumali, zda lze stranu zařadit na pravolevé škále. Toto zařazení jsme vybrali zejména proto, že je nejhojněji rozšířené mezi řadovými občany a nejvíce pomáhá veřejnosti k orientaci na politické scéně. Zároveň se ale jedná také o jednu z nejjednodušších orientací, takže ne vždy ji lze na všechny politické subjekty aplikovat. To je z části případem i České pirátské strany. Její představitelé zařazení na této škále kategoricky odmítají a tvrdí, že stranu zařadit nelze. Česká pirátská strana se umístila téměř ve středu této škály, tedy ani nalevo, ani napravo. Lze tedy namítnout, že tato orientace se pro zařazení Pirátů opravdu nehodí. Nicméně některá prosociální opatření v programu naznačují, že se strana nachází mírně nalevo. To je patrné i z ideologického zařazení strany. Piráti naplňují ideály liberalismu, jsou zaměřeni na svobodu jednotlivce, spravedlnost a toleranci. Z dvou hlavních směrů liberalismu ale jdou cestou moderního liberalismu. Ten se na rozdíl od liberalismu klasického nebrání zásahům státu pro dobro občanů. I proto je moderní liberalismus někdy označován jako sociální.

Podle von Beymeho stranických rodin by se na první pohled měli Piráti zařadit do rodiny ekologické. Ekologická rodina je stejně jako pirátské hnutí postavena na postmateriální konfliktní linii. Kromě ochrany životního prostředí se zaměřuje na sociální spravedlnost a subsidiaritu. Všechna tato témata jsou vlastní i Pirátům, ačkoliv se nejedná o jejich stěžejní body. Spolupráce zelených a pirátských stran je patrná jak na národní úrovni, tak na té mezinárodní. Ostatně právě zařazení všech pirátských europoslanců do zelené frakce v Evropském parlamentu vypovídá o největší spřízněnosti Pirátů a ekologické stranické rodiny. Na druhou stranu, v posledních letech byly patrné pokusy o vytvoření jak evropské, tak mezinárodní pirátské platformy, nepočítající se zapojením zelených stran. Z toho vyplývá, že spolupráce pirátských a zelených stran není výsledkem naprosto shodné ideové orientace, ale spíše sňatkem z rozumu. I sami pirátští představitelé spolupráci se zelenými považují spíše za nutné zlo, předcházející vzniku vlastní celoevropské či celosvětové frakce. Snaha přinést nová témata, společná ideologie rozšířená na mezinárodní úroveň a internacionální spolupráce svědčí spíše o tom, že se rýsuje nová stranická rodina.

Na základě analýzy výsledků voleb do Evropského parlamentu v letech 2009 a 2014 jsme došli k závěru, že popularita pirátských stran neklesá. Švédská pirátská strana sice nedokázala obhájit svá místa v Evropském parlamentu a zaznamenala pokles v počtu voličů, tuto ztrátu ale vyvážíla Pirátská strana Německa, která získala ve volbách v roce 2014 téměř dvojnásobek hlasů oproti roku 2009 a vyslala do Evropského parlamentu svoji poslankyni Julii Reda. Čeští Piráti měli ke zvolení svého europoslance ze zbylých evropských pirátských stran nejbližší, volební klauzule jim však cestu do Evropského parlamentu uzavřela. Ostatní pirátské strany, soupeřící o svá místa v Evropě, zůstaly daleko za hranicí potřebnou k získání křesla. Vidina vlastní frakce v Evropském parlamentu tak vzala za své. Tento relativní neúspěch lze přičítat novosti pirátského hnutí. Většina pirátských stran nemá dlouhou historii a o přízeň voličů ve volbách do Evropského parlamentu se ucházela teprve poprvé. Nahlédneme-li však na volby z jiného úhlu, zjistíme, že ve skutečnosti pirátské strany úspěch zaznamenaly. V absolutních číslech totiž evropští Piráti získali přes 900 000 hlasů, což je více než dvojnásobek oproti volbám v roce 2009. Přepočteme-li pak počty hlasů na počty voličů v jednotlivých zemích, stala se Česká pirátská strana dokonce lídrem v Evropě. Ačkoliv v národním měřítku nedosáhla oproti zažitým politickým stranám velkých úspěchů, v pirátském hnutí je považována za jednu z nejvlivnějších a nejrespektovanějších stran. To se odráží i na obsazování českých Pirátů do vedoucích pozicí v Pirátské internacionále či k většímu počtu hlasů pro zástupce České republiky v Evropské pirátské straně.

Zdroje

1. AFI. 24. 10. 2014. *Služební zákon dostal od sněmovny znovu zelenou*. ČT24. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/290264-služební-zákon-dostal-od-sněmovny-znovu-zelenou/>
2. ANDERSDOTTER, Amelia. 2013. *Upphovsrättskonsultationen - modellsvår*. [online]. [cit. 2015-06-19]. Dostupné z: <https://ameliaandersdotter.eu/upphovsrattskonsultationen-modellsvår>
3. ANDERSDOTTER, Amelia. 19. 06. 2015. *European Parliament achievements*. [elektronická zpráva]. [cit. 2015-06-19]. Dostupné z: Internet
4. ANTOŠ, Marek. 01. 07. 2014. *Dílčí úspěch zelených a pirátů na cestě do Evropského parlamentu*. Česká pozice. [online]. [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: http://ceskapozice.lidovky.cz/dilci-uspech-zelenych-a-piratu-na-cestě-do-evropskeho-parlamentu-pxv-/tema.aspx?c=A140630_151216_pozice-tema_lube
5. BARTOŠ, Ivan. 02. 06. 2015. *Tři ústavní soudci podpořili návrh na zrušení volební klauzule v eurovolbách, většina byla bohužel proti*. [online]. [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/tri_ustavni_soudci_podporili_navrh_na_zruseni_volebni_klauzule_v_eurovolbach_vetsina_byla_bohužel_proti
6. BASTIAN. 13. 04. 2011 [2012]. *Hello world!* PPEU. [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://ppeu.net/?p=1>
7. BBC. 17. 04. 2009. *Court jails Pirate Bay founders*. BBC. [online]. [cit. 2015-06-18]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/8003799.stm>
8. BBC. 26. 02. 2014. *Germany Karlsruhe court scraps EU vote threshold*. BBC. [online]. [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-26351565>

9. BERND. 2008. *International Conference 1/2008*. PPI. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: http://wiki.pp-international.net/International_Conference_1/2008
10. BRITSKÉ LISTY. 29. 05. 2009. *Vznikla Česká pirátská strana*. Britské listy. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://blisty.cz/art/47090.html>
11. BROŽOVÁ, Karolína. 12. 10. 2014. *Piráti slaví úspěch, zvítězili v Mariánských Lázních a prodrali se do Prahy*. Novinky.cz. [online]. [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/podzimni-volby-2014/350262-pirati-slavi-uspech-zvitezili-v-marianskych-laznich-a-prodrali-se-do-prahy.html>
12. BRUNCLÍK, Miloš. 2010. *Pirátské strany: nový fenomén v politice*. Naše společnost. [online]. [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c3/a4008/f11/Bruncl%C3%ADk,%20Milo%C5%A1.%20Pir%C3%A1tsk%C3%A9%20strany_nov%C3%BD%20fenom%C3%A9n%20v%20politice.pdf
13. COLLENTINE, Josef Ohlsson. 04. 03. 2014a. *THINKTWICE – A CONFERENCE THAT FORMED CONNECTIONS*. Pirate Times. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://piratetimes.net/thinktwice-a-conference-that-formed-connections/>
14. COLLENTINE, Josef Ohlsson. 22. 04. 2014b. *THE PPI FINANCIAL POSITION AND THE WORK TO FIX IT*. Pirate Times. [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://piratetimes.net/the-ppi-financial-position-and-the-work-to-fix-it/>
15. ČÍŽEK, Jakub. 22. 06. 2009. *Česká pirátská strana je oficiální*. Živě.cz. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.zive.cz/Bleskovky/Ceska-piratska-strana-je-oficialni/sc-4-a-147547/default.aspx>
16. DEMKER, Marie. 2008. *A New Era of Party Politics in a Globalised World: The Concept of Virtue Parties*. University of Gothenburg. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: http://www.qog.pol.gu.se/digitalAssets/1350/1350672_2008_20_demker.pdf

17. DISANZA, Alexis. 2012. *From Sweden to Tunisia*. In: SWAN, Sean. *On the Cyber*. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=C8_AAwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=cs&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false
18. DOBOŠ, Igor. 2011. *Európske politické strany*. Bratislava: Bakalárska práca. Paneurópska vysoká škola. Fakulta práva.
- DOSTÁL, Vratislav. 10. 02. 2014. *Piráty do eurovoleb povede Bartoš. Cílem je získat přes 120 tisíc hlasů, říká*. Deník Referendum. [online]. [cit. 2015-06-18]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/17401-piraty-do-eurovoleb-povede-bartos-cilem-je-ziskat-pres-120-tisic-hlasu-rika>
19. DRÁPAL, Martin. 2010. *Pravicové nebo levicové? Obsahová analýza editoriální agendy vybraných českých deníků optikou teorie politického paralelismu*. Brno: Diplomová práce. Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií.
20. ENGELS, Gregory. 18. 04. 2012a. *Pirates of the world united in Prague at the Pirate Parties International conference 2012*. PPI. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.pp-international.net/node/519>
21. ENGELS, Gregory. 15. 06. 2012b. *Difference between revisions of "Members of the PPI"*. PPI. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: http://wiki.pp-international.net/wiki/index.php?title=Members_of_the_PPI&diff=8493&oldid=8252
22. ENGSTRÖM, Christian. 23. 06. 2015. *European Parliament achievements*. [elektronická zpráva]. [cit. 2015-06-23]. Dostupné z: Internet
23. ENIGMAX. 17. 04. 2009. *THE PIRATE BAY TRIAL: THE OFFICIAL VERDICT – GUILTY*. Torrentfreak. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <https://torrentfreak.com/the-pirate-bay-trial-the-verdict-090417/>

24. EURACTIV.COM. 25. 06. 2014. *Europe of Freedom and Direct Democracy, Farage's new group in the EU Parliament*. Euractiv. [online]. [cit. 2015-06-22]. Dostupné z: <http://www.euractiv.com/video/europe-freedom-and-direct-democracy-farages-new-group-eu-parliament-307684>
25. ČT24. 25. 04. 2014. *Evropské volby*. TV, ČT24. [online]. [cit. 2015-06-18]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10101491767-studio-ct24/214411058360425>
26. FERJENČÍK, Mikuláš, MICHÁLEK, Jakub. 07. 03. 2011. *Pirátské dvanáctero: Program, který můžeme sdílet*. Pirátské noviny. [online]. [cit. 2015-06-08]. Dostupné z: <http://archive.is/0mNOF#selection-644.0-669.49>
27. FERJENČÍK, Mikuláš. 15. 08. 2012. *Přirovnání Pirátů k „věčkům“ kulhá na obě nohy*. Deník Referendum. [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/13746-prirovnani-piratu-k-veckum-kulha-na-obe-nohy>
28. FERJENČÍK, Mikuláš. 15. 04. 2014. *Re: frakce v EP*. Pirátské fórum. [online]. [cit. 2015-06-22]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/piratske-kauzy-f353/frakce-v-ep-t22732.html?hilit=greens%20efa#p305011>
29. FIALA, Petr, MAREŠ, Miroslav. 1998. *Programatika politických stran*. Politologický časopis. [online]. [cit. 2015-06-08]. Dostupné z: <http://www.politologickycasopis.cz/userfiles/file/1998/1/1998-1-3-Fiala,Mare%C3%81-Programatika%20politick%C5%BEch%20stran.pdf>
30. FIALA, Petr, STRMISKA, Maxmilián. 1998. *Teorie politických stran*. Brno: Barrister & Principal. ISBN 80-85947-31-5
31. GREENS-EFA.EU. 2015. *Who we are*. GREENS- EFA. [online]. [cit. 2015-06-22]. Dostupné z: <http://www.greens-efa.eu/staff/press-webcommunications-and-multimedia/about-us/48-who-we-are.html>

32. GREGOROVÁ, Markéta. 09. 06. 2013. *Nase dojmy z prubehu konference PPI v Kazani*. Piratepad. [online]. [cit. 2015-06-08]. Dostupné z: <http://pad.pirati.cz/p/dojmy-ppi-ga-kazan>
33. GREGOROVÁ, Markéta. 14. 04. 2014. *Re: PPI*. Pirátské fórum. [online]. [cit. 2015-06-08]. Dostupné z: <http://osa.2ants.eu/flagship-f630/ppi-t14436-80.html?hilit=ppi%20pa%C5%99%C3%AD%C5%BE#p304836>
34. GUENGL.EU. 2015. *About*. GUE/NGL. [online]. [cit. 2015-06-22]. Dostupné z: <http://www.guengl.eu/group/about>
35. HLOUŠEK, Vít. 2000. *Konfliktní linie v "postkomunistických" systémech politických stran*. Politologický časopis. [online]. [cit. 2015-06-08]. Dostupné z: <http://www.politologickycasopis.cz/userfiles/file/2000/4/2000-4-4-Hlou%C3%81ek-Konfliktn%C2%B0%20linie%20v%20postkomunistick%C5%B0%20syst%C4%81m%C5%B0%20politick%C5%B0%20stran.pdf>
36. HLOUŠEK, Vít. 2002. *Koncept konfliktních linií v západní politické vědě a jeho proměny*. Politologický časopis. [online]. [cit. 2015-06-08]. Dostupné z: <http://www.politologickycasopis.cz/userfiles/file/2002/4/2002-4-2-Hlou%C3%81ek-Koncept%20konfliktn%C2%B0ch%20lini%C2%B0%20v%20z%20E2%80%A0padn%C2%B0%20politick%C4%81%20v%C5%8Dd%C5%8D%20a%20jeho%20prom%C5%8Dny.pdf>
37. HLOUŠEK, Vít. 2007. *Koncept konfliktních linií a problematika evropské integrace*. Sociologický časopis. [online]. [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/96fdd9d23fda3c8baad097b4d4e2a73652bde46e_639_07-2%20Hlousek.pdf
38. HEYWOOD, Andrew. 2008. *Politické ideologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-137-3

39. IDNES.CZ. 10. 10. 2013. *Babišův Agrofert převzal vydavatelství MAFRA, kam spadá i iDNES.cz*. IDNES. [online]. 10. října 2013. [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/andrej-babis-prevzal-vydavatelstvi-mafra-flq-/ekoakcie.aspx?c=A131009_210158_ekoakcie_ven
40. IDNES.CZ. 2014. *Výsledky voleb v České republice*. IDNES. [online]. [cit. 2015-06-09]. Dostupné z: <http://volby.idnes.cz/komunalni-volby-2014.aspx>
41. JÄÄSAARI, Johanna, HILDÉN, Jockum. 2015. *From File Sharing to Free Culture: The Evolving Agenda of European Pirate Parties*.
42. JIŘIČKA, Jan. 29. 04. 2014. *Studentské eurovolby vyhráli Piráti, ČSSD skončila až třináctá*. IDNES. [online]. [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/studentske-volby-vyhrali-pirati-d4k-/domaci.aspx?c=A140429_171342_domaci_jj
43. JONES, Ben. 29. 04. 2006. *The Swedish Pirate Party presents their election manifesto*. Torrentfreak. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <https://torrentfreak.com/the-swedish-pirate-party-presents-their-election-manifesto/>
44. JONES, Ben. 09. 06. 2007. *PIRATES GATHER AT FIRST INTERNATIONAL PIRATE PARTY CONFERENCE*. Torrentfreak. [online]. [cit. 2015-06-10]. Dostupné z: <http://torrentfreak.com/pirates-gather-at-first-international-pirate-party-conference/>
45. JONES, Ben. 11. 05. 2014. *THESE PIRATE PARTIES PLAN TO ENTER THE EUROPEAN PARLIAMENT*. Torrentfreak. [online]. [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <https://torrentfreak.com/these-pirate-parties-plan-to-enter-the-european-parliament-140511/>
46. JULIAREDA.COM. *Me for you in Europe*. Julia Reda. [online]. [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <https://juliareda.eu/me-for-you-in-europe/>

47. KADEŘÁVEK, Jiří. 19. 04. 2009. *Petice pod vznik Česká pirátské strany*. ABC Linuxu. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.abclinuxu.cz/blog/BoodOk/2009/4/petice-pod-vznik-ceska-piratske-strany>
48. KLÍMA, Michal. 1998. *Volby a politické strany v moderních demokraciích*. České Budějovice: INPRESS. ISBN 80-86031-13-6
49. KOLAJA, Marcel. 30. 11. 2011a. *Rezignace na post spolupředsedy PPI*. Pirátské fórum. [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://osa.2ants.eu/zahranicni-odbor-f185/rezignace-na-post-spolupredsedy-ppi-t10154.html?hilit=PPI#p119355>
50. KOLAJA, Marcel. 07. 12. 2011b. *Re: Nabídka poradání konference PPI v Praze*. Pirátské fórum. [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://osa.2ants.eu/zahranicni-odbor-f185/nabidka-poradani-konference-ppi-v-praze-t10118.html#p120177>
51. KOLAJA, Marcel. 08. 06. 2012a. *PP-EU*. [online]. Pirátské fórum. [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/flagship-f630/pp-eu-t12040.html?hilit=ppeu#p144539>
52. KOLAJA, Marcel. 19. 07. 2012b. *RE: PP-EU*. Pirátské fórum. [online]. [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/flagship-f630/pp-eu-t12040-20.html?hilit=ppeu#p151559>
53. KOLAJA, Marcel. 2014a. *Financing Political Parties*. PPI. [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://tt14.pp-international.net/PPI/TT2014.nsf/agenda.xsp>
54. KOLAJA, Marcel. 15. 04. 2014b. *Re: Volební kalkulačka, podle programu*. Pirátské fórum. [online]. [cit. 2015-06-22]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/clenske-ankety-f637/volebni-kalkulacka-podle-programu-t22747.html?hilit=greens%20efa#p305178>
55. KOPECKÝ, Josef. 26. 05. 2014. *Právník přitaká stížnosti Pirátů a zelených. Napadnou hranici 5 procent*. IDNES. [online]. [cit. 2015-06-20]. Dostupné z:

http://zpravy.idnes.cz/u-ustavniho-soudu-bude-jiz-druha-stiznost-piratu-na-hranici-5-procent-12n-/domaci.aspx?c=A140526_101524_domaci_kop

56. KRONE, Sebastian. 13. 03. 2011. *General Assembly Pirate Parties International 13th March 2011*. PPI. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://wiki.pp-international.net/wiki/images/b/b8/Minutes-PPI-GA-2011-2nd-day.pdf>

57. KROUPA, Jiří. 2010. *Základy politického systému České republiky*. Brno: Masarykova univerzita – právnická fakulta. ISBN 978-80-210-5384-7

58. KŘIVÁNKOVÁ, Eva. 2014. *Pirátské strany v Evropě*. Brno: Magisterská práce. Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií.

59. LEIVADITIS, Stathis. 10. 11. 2013. *COMMON POLITICAL AGENDA AGREED BY EUROPEAN PIRATES IN ATHENS*. Pirate Times. [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://piratetimes.net/common-political-agenda-agreed-by-european-pirates-in-athens/>

60. LEIVADITIS, Stathis. 12. 04. 2014. *EUROPEAN PIRATES HAVE A BOARD WITH AMELIA AT HEAD*. Pirate times. [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://piratetimes.net/european-pirates-have-a-board-with-amelia-at-head/>

61. MANSUROV, Alex. 22. 02. 2015. *Re:PP-EU*. Pirátské fórum. [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/flagship-f630/pp-eu-t12040-250.html#p383499>

62. MICHÁLEK, Jakub. 15. 02. 2011a. *Re: Mezinárodní konference PPI v Ravensburg-Friedrichshafen*. Pirátské fórum. [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://osa.2ants.eu/zahranicni-odbor-f185/mezinarodni-konference-ppi-v-ravensburg-friedrichshafen-t6189-30.html#p92317>

63. MICHÁLEK, Jakub. 14. 03. 2011b. *Závěry konference Pirátské internacionály ve Friedrichshafen*. Pirátské fórum. [online]. [cit. 2015-04-21] Dostupné z:

<http://osa.2ants.eu/zahranicni-odbor-f185/zavery-konference-piratske-internacionaly-ve-friedrichshafen-t7293.html?hilit=ppi#p95141>

64. MR. ANDERSON. 24. 01. 2012. *Difference between revisions of "Pirate Party of Germany"*. PPI. [online]. [cit. 2015-06-20] Dostupné z: http://wiki.pp-international.net/wiki/index.php?title=Pirate_Party_of_Germany&diff=prev&oldid=7754

65. MURAD, Salim. 2008. *Volební program a zahraniční politika v programech politických stran České republiky a Slovenské republiky*. In: MURAD, Salim, LAZAR, Petr, MURAD, Michael. *Vzpomínky na cestu do Evropy*. České Budějovice. Katedra společenských věd Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity. ISBN 978-80-7394-065-2

66. NOVÁK, Jan. 2014. *Česká pirátská strana*. Ústí nad Labem: Bakalářská práce. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně. Filozofická fakulta.

67. NOVÁK, Pavel. 14. 08. 2012a. *Piráti, aneb Věci veřejné 2.0?* Deník Referendum. [online]. [cit. 2015-04-21] Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/13738-pirati-anebo-veci-verejne-verze-2-0>

68. NOVÁK, Pavel. 20. 08. 2012b. *Piráti podruhé aneb informační ekonomika*. Deník Referendum. [online]. [cit. 2015-04-21] Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/13776-pirati-podruhe-aneb-informacni-ekonomika>

69. O'CONNELL, LiCalzi Pamela. 04. 12. 2003. *Political profiling*. The New York Times. [online]. [cit. 2015-04-21] Dostupné z: <http://www.nytimes.com/2003/12/04/technology/online-diary.html>

70. OL. 20. 04. 2009. *Vznikne nová politická strana. "Piráti z webu" mají 1000 podpisů*. Hospodářské Noviny. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://domaci.ihned.cz/c1-36792140-vznikne-nova-politicka-strana-pirati-z-webu-maji-1000-podpisu>

71. OPPELT, Robert. 01. 09. 2014. *Rozhovor: Ani vpravo, ani vlevo. Piráti se nechtějí zařazovat, říká jejich lídr*. Metro. [online]. [cit. 2015-04-21] Dostupné z: http://www.metro.cz/rozhovor-ani-vpravo-ani-vlevo-pirati-se-nechteji-zarazovat-rika-jejich-lidr-17n-/co-se-deje.aspx?c=A140831_194855_co-se-deje_row
72. PEKSA, Mikuláš. 2015. *Rozdíl mezi PPCZ a PPDE*. [elektronická zpráva]. [cit. 2015-06-23]. Dostupné z: Internet
73. PIKAL, Vojtěch. 13. 12. 2012. *Re: PP-EU*. Pirátské fórum. [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/flagship-f630/pp-eu-t12040-120.html?hilit=ppeu#p178791>
74. PIKAL, Vojtěch. 12. 04. 2013a. *Re: PPI-GA*. Pirátské Fórum. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://osa.2ants.eu/zahranicni-odbor-f185/ppi-ga-t16042-10.html#p206682>
75. PIKAL, Vojtěch. 15. 04. 2013b. *Difference between revisions of "Statutes"*. PPI. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://wiki.pp-international.net/wiki/index.php?title=Statutes&diff=next&oldid=360948>
76. PIKAL, Vojtěch. 27. 04. 2013c. *Re: Vysledek konference PPI v Kazani*. Pirátské Fórum. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://osa.2ants.eu/vnitrostranicka-diskuse-f75/vysledek-konference-ppi-v-kazani-t16536.html?hilit=ppi%20kaza%C5%88#p209381>
77. PIKAL, Vojtěch. 17. 12. 2015. *Difference between revisions of "PPI General Assembly"*. PPI. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: http://wiki.pp-international.net/wiki/index.php?title=PPI_General_Assembly&diff=361874&oldid=361825
78. PIRATI.CZ. 2012. *Pražská deklarace*. [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/zo/euprogram>

79. PIRATI.CZ. *Daňový systém*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
<http://www.pirati.cz/program/dane>

80. PIRATI.CZ. *Dělba moci*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
http://www.pirati.cz/program/delba_moci

81. PIRATI.CZ. *Doprava*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
<http://www.pirati.cz/program/doprava>

82. PIRATI.CZ. *E-government*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
<http://www.pirati.cz/program/e-government>

83. PIRATI.CZ. *Energetika*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
<http://www.pirati.cz/program/energetika>

84. PIRATI.CZ. *Finance*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
<http://www.pirati.cz/program/finance>

85. PIRATI.CZ. *Internet*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
<http://www.pirati.cz/program/internet>

86. PIRATI.CZ. *Mezinárodní vztahy*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
http://www.pirati.cz/program/mezinarodni_vztahy

87. PIRATI.CZ. *Pirátská identita*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
<http://www.pirati.cz/rp/pid/start>

88. PIRATI.CZ. *Pirátský program*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
<http://www.pirati.cz/program/>

89. PIRATI.CZ. *Právní stát*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
http://www.pirati.cz/program/pravni_stat

90. PIRATI.CZ. 2009b. *Program pro volby do sněmovny 2009*. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/volby2009/start>
91. PIRATI.CZ. *Přímá demokracie*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/program/prima_demokracie
92. PIRATI.CZ. *Psychotropní látky*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/program/psychotropni_latky
93. PIRATI.CZ. 2013. *Reportáž z kazaňsko-brněnského shromáždění PPI*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z: https://www.pirati.cz/_media/zo/flagship/kazanske_jednani_-_report.pdf
94. PIRATI.CZ. *Rovnoprávnost*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z: <http://www.pirati.cz/program/rovnopravnost>
95. PIRATI.CZ. *Služební zákon*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/program/sluzebni_zakon
96. PIRATI.CZ. *Sociální systém*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/program/socialni_system
97. PIRATI.CZ. *Soukromí*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z: <http://www.pirati.cz/program/soukromi>
98. PIRATI.CZ. *Stanovy České pirátské strany*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z: <http://www.pirati.cz/rules/st>
99. PIRATI.CZ. *Statut Pirátské internacionály (PPI)*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/zo/docs:ppi_statutes

100. PIRATI.CZ. *Svoboda informací*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
http://www.pirati.cz/program/svoboda_informaci
101. PIRATI.CZ. *Svoboda podnikání*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
http://www.pirati.cz/program/svoboda_podnikani
102. PIRATI.CZ. *Svoboda projevu*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
http://www.pirati.cz/program/svoboda_projevu
103. PIRATI.CZ. *Svobodná kultura*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
<http://www.pirati.cz/program/kultura>
104. PIRATI.CZ. *Transparence*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
<http://www.pirati.cz/program/transparence>
105. PIRATI.CZ. 2009a. *Ustavující fórum*. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z:
http://www.pirati.cz/cf/1_2009
106. PIRATI.CZ. *Věda*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
<http://www.pirati.cz/program/veda>
107. PIRATI.CZ. *Volnočasové aktivity*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
http://www.pirati.cz/program/volnocasove_aktivity
108. PIRATI.CZ. *Vzdělání*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
<http://www.pirati.cz/program/vzdelani>
109. PIRATI.CZ. *Zdravotnictví*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
<http://www.pirati.cz/program/zdravotnictvi>
110. PIRATI.CZ. *Znalostní ekonomika*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z:
<http://www.pirati.cz/program/ekonomika>

111. PIRATI.CZ. *Životní prostředí*. [online]. [cit. 2015-06-17]. Dostupné z: http://www.pirati.cz/program/zivotni_prostredi
112. PODHAJSKÝ, Jan. 20. 04. 2010. *Do předsednictva nově založené Pirátské Internacionály byl zvolen Čech. PIRÁTSKÁ STRANA*. [online]. [cit. 2015-04-21] Dostupné z: <http://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/do-predsednictva-nove-zalozene-piratske-internacionaly-byl-zvolen-cech>
113. PPEU.NET. 11. 03. 2013. *Common European Election Programme*. PPEU. [online]. [cit. 2015-06-18]. Dostupné z: http://ppeu.net/wiki/doku.php?id=programme:conferences:athens2013:consolidated_programme
114. PPEU.NET. 21. 06. 2015. *Membership fees*. PPEU. [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://ppeu.net/wiki/doku.php?id=ppeu:members:fees>
115. PROFANT, Ondřej. 14. 08. 2012a. *Piráti nejsou Věci veřejné 2.0*. Pirátské Noviny. [online]. [cit. 2015-04-21] Dostupné z: http://piratskenoviny.cz/?c_id=697071
116. PROFANT, Ondřej. 23. 08. 2012b. *Pravice a levice, neštovice, příjice*. Pirátské Noviny. [online]. [cit. 2015-04-21] Dostupné z: http://piratskenoviny.cz/?c_id=697075
117. RETTMAN, Andrew. 22. 06. 2009. *EU parliament sees birth of new right-wing group*. EUobserver. [online]. [cit. 2015-06-22] Dostupné z: <https://euobserver.com/political/28350>
118. ROKKAN, Stein, LIPSET, Seymour Martin. 1967. *Party Systems and Voter Alignments: Cross-National Perspectives*. New York: Free Press. [online]. [cit. 2015-06-09] Dostupné z: <http://www.u.arizona.edu/~mishler/LipsetRokkan.pdf>
119. RÖMMELE, Andrea. 1999. *Cleavage Structures and Party Systems in East and Central Europe*. In: LAWSON, Kay, RÖMMELE, Andrea, KARASIMEONOV, Georgi. *Cleavages, Parties, and Voters: Studies from Bulgaria, the Czech Republic,*

Hungary, Poland, and Romania. Westport: Greenwood Publishing Group. ISBN 0-275-95589-3

120. RT.COM. 16. 06. 2015. *France's Le Pen announces new far-right bloc in EU parliament*. RT news. [online]. [cit. 2015-06-22]. Dostupné z: <http://rt.com/news/267586-fnf-farright-bloc-eu/>

121. SEIPENBUSCH, Jens. 05. 09. 2008. *Uppsala Declaration*. PPI. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: http://wiki.pp-international.net/Uppsala_Declaration

122. STRMISKA, Maxmilián, HLOUŠEK, Vít, KOPEČEK, Lubomír, CHYTILEK, Roman. 2005. *Politické strany moderní Evropy*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-038-0

123. ŠULCOVÁ, Helena. 30. 05. 2014. *Ivan Bartoš ve Dvaceti minutách Radiožurnálu*. Radiožurnál. [online]. [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/dvacetminut/_zprava/1357362

124. TELEGRAPH.CO.UK. 08. 06. 2009. *European elections 2009: Sweden's Pirate Party wins a seat in parliament*. The Telegraph. [online]. [cit. 2015-06-18]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/eu/5472520/European-elections-2009-Swedens-Pirate-Party-wins-a-seat-in-parliamentpps.html>

125. TONY, JUSTUS. 12. 04. 2014. *Minutes of GA 2014*. PPI. [online]. [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: http://wiki.pp-international.net/Minutes_of_GA_2014

126. TŘEČEK, Čeněk. 24. 06. 2014. *Soud vyhověl povolební stížnosti zelených a Pirátů na hranici 5 procent*. IDNES. [online]. [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nss-stiznost-na-eurovolby-uzaviraci-klauzule-fq1-/domaci.aspx?c=A140624_164241_domaci_cen

127. TŘESLÍNOVÁ, Silvie. 15. 04. 2012. *„Piráti“ se v Praze dohodli na vytvoření evropské strany*. Český rozhlas. [online]. [cit. 2015-04-21] Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/1046150

128. ČT24. 04. května 2010. *Události, komentáře*. TV, ČT24. [online]. [cit. 2015-04-21] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1096898594-udalosti-komentare/210411000370504/video/?index=113447#video>
129. VAL.SE. 07. 06. 2009. *Val till Europaparlamentet – Röster*. VAL.SE. [online]. [cit. 2015-06-20] Dostupné z: <http://www.val.se/val/ep2009/slutresultat/rike/index.html>
130. VAN DER SAR, Ernesto. 19. 06. 2008. *SWEDES TO BE WIRETAPPED, DESPITE PROTESTS*. Torrentfreak. [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://torrentfreak.com/swedes-to-be-wiretapped-despite-protests-080619/>
131. VAN DER SAR, Ernesto. 02. 04. 2009a. *ANTI-PIRACY LAW CAUSES DROP IN SWEDISH INTERNET TRAFFIC*. Torrentfreak. [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://torrentfreak.com/anti-piracy-law-causes-drop-in-swedish-internet-traffic-090402/>
132. VAN DER SAR, Ernesto. 04. 11. 2009b. *PIRATE PARTY GETS SECOND SEAT IN EUROPEAN PARLIAMENT*. Torrentfreak. [online]. [cit. 2015-06-18]. Dostupné z: <https://torrentfreak.com/pirate-party-gets-second-seat-in-european-parliament-091104/>
133. VON MISES, Ludwig. 1998. *Liberalismus*. Praha: Ekopress. ISBN 80-86119-08-4
134. VYMAZAL, Tomáš. 04.09.2012a. *Re:PP-EU*. Piratepad. [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <http://piratepad.net/ppeu-dipl-letter-1>
135. VYMAZAL, Tomáš. 07. 09. 2012b. *Re:PP-EU*. Pirátské fórum. [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/flagship-f630/pp-eu-t12040-50.html?hilit=ppeu#p160354>
136. VYMAZAL, Tomáš. 04. 01. 2013a. *Re:PP-EU*. Pirátské fórum. [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/flagship-f630/pp-eu-t12040-130.html?hilit=ppeu#p184693>

137. VYMAZAL, Tomáš. 02. 03. 2013b. *Re:PP-EU*. Pirátské fórum. [online]. [cit. 2015-06-25]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/flagship-f630/pp-eu-t12040-170.html?hilit=ppeu#p199389>
138. ŽALOUDEK, Karel. 1996. *Encyklopedie politiky*. Praha: Libri. ISBN 80-85983-11-7
139. ŽÍDEK, Bohumír. 23. 10. 2014. *Co nám rozpad EFDD říká o Evropském parlamentu?* Revuepolitika. [online]. [cit. 2015-06-22]. Dostupné z: <http://www.revuepolitika.cz/clanky/2092/co-nam-rozpad-efdd-rika-o-evropskem-parlamentu>

Přílohy

Příloha č. 1 – Rozhovor s Ivem Vlasatým, členem České pirátské strany, garantem programového bodu Přímá demokracie, pirátskou jedničkou na kandidátce do zastupitelstva města České Budějovice v komunálních volbách 2014.

Martin Pekař: Vznikla Česká pirátská strana jako single issue party?

Ivo Vlasatý: *„Česká pirátská strana nebyla od vzniku pouze single issue party. V programu byla ještě transparence a další věci, které se dají dělat zjednodušeně díky internetu. My to vnímáme skrze ty technologické možnosti.“*

Vstupovali někteří lidé do strany s jediným cílem, například kvůli dekriminalizaci drog?
„Neznám ve straně nikoho, komu by šlo jenom o jednu věc, třeba o tu legalizaci. Pro někoho je to třeba důležité téma, ale většina lidí, kteří jsou hodně aktivní v tom našem hodně liberálním pojetí (jednou bychom chtěli směřovat tak, aby všechny drogy byly dekriminalizované) má blízko i k internetu a dalším pirátským tématům.“

Čím si vysvětluješ neúspěch švédských Pirátů ve volbách do Evropského parlamentu 2014?

„Na rozdíl od německých a českých Pirátů švédští Piráti zůstali převážně single issue party.“

Dali by se Piráti považovat za kartelovou stranu?

„Jsme strana otevřená, naše malá členská základna plyne z toho, že se lidé nechtějí angažovat. Co se týče čerpání peněz ze státního rozpočtu, získali jsme již kolem dvaceti milionů korun. To je právě to, jak se snažíme ty finanční prostředky používat. Snažíme se to rozdělovat participativním rozpočtováním, nedělat velké kampaně, neplatit si profesionální byrokraty. My jsme měli velké konflikty kvůli těm penězům. Neměli jsme nic a fungovali s tím. Najednou jsme měli třináct milionů a potřebovali jsme je začít utrácet, abychom mohli růst. Ale jak utrácet, aby nás to nezkorumpovalo, abychom si na ty peníze nezvykli. Peníze, které jsme dostali na kampaň, byly pevně určené, že nesmí jít na kampaň a takové věci, musí jít na veřejně prospěšné účely. Co se týče masmédií,

musíme jít proti nim, způsobit nějakou kontroverzi, aby o nás museli informovat. Snažíme se spíš fungování masmédií využít proti nim. Naším masmédiem je internet.“

Co Piráti jako virtue party?

„Já s tou definicí nemám problém. Naopak si myslím, že takhle by se ta politika dělat měla.“

Kam by jsi zařadil stranu na pravolevém spektru?

„Mám pocit, že se u nás sblížila pravice a levice, v Evropě obecně. Že levice přijala ekonomické postupy pravice a pravice přijala základní principy, jako je rovnost pohlaví apod., které by konzervativcům normálně nebyly po chuti. Velký problém vidím v pojetí ekonomiky. Jsme rozhodně pro volný trh, ale zároveň hodně namířeni proti korporacím, které kritizujeme za to, že zneužívají politickou moc penězi, které mají. Na české škále mezi komunisty a ODS se těžko zařadíme, prostě nejsme nikde mezi nimi. Tam je opravdu nutné použít víceosý model. Považuji Piráty za emancipační hnutí, což je pojem, který používá nová levice, zelení a radikálové - neomarxisti. Považuji levici za něco, co je progresivní, co je emancipační, co se prostě snaží dát lidem moc do rukou a odmítá autority. V tomhle smyslu jsme nalevo. Podle těch starých receptů, co je napravo, co je nalevo, se podle mě zařadit nedáme. I proto, že máme ve straně velký podíl intelektuálů, kteří zpochybňují všechno. Máme ve straně i lidi, kteří mají blízko ke Svobodným. Já ale kritizuji to, že trh nemůže fungovat sám pro sebe. Trh je něco, co má pravidla a ta pravidla musí být stanovena s nějakým cílem. My musíme dohlížet na to, aby někdo, kdo je silnější nelikvidoval ty ostatní. Ve chvíli, kdy kritizuješ velké firmy za to, že ovlivňují legislativu, už musíš jít proti nim. A v té chvíli říkáš, že volný trh má svoje mezery. A jestli chceš naprosto volný trh, musíš tyto lidi dostat od politické moci. Další rys, který řadím k levici je internacionalismus, Piráti jsou jednoznačně internacionální. Nás nějaké hranice nezajímají, internet nemá hranice.“

Piráti a teorie konfliktních linií.

Stát – církev: *„Piráti jsou ostře sekulární strana s velkým zastoupením věřících. Jsme pro náboženskou rovnoprávnost, ale ne v politice. Sekularizmus v tom, že náboženství*

nemá co mluvit do politiky, zároveň jsme ale pro tu svobodu vyznání, pokud věřící neporušuje zákony.“

Město – vesnice: „Tento spor i dnes přeneseně ještě funguje. Jsou rozdíly mezi tím, jak volí města (velká města) a jak venkov. Co jsem si všiml, až na Prahu, kde máme velkou členskou základnu a kde jsme vidět, lidi nás volí rovnoměrně tak nějak všude. Zelení mají třeba problém s tím, že jsou voleni ve městě a na venkově ne, my ale ne.“

Materialismus – postmaterialismus: „Nejsme rozhodně ten typ strany, který by upřednostňoval to materiální, ale musí to jít ruku v ruce.“

Jaký je vztah Pirátů k ostatním stranám? Jaké strany jsou vám nejbližší?

„Obvykle se stavíme do konstruktivní opozice, protože se stranami, které jsou dnes v převaze, nemá moc smysl vládnout, pokud s nimi nelze jednat jako rovný s rovným. My jsme ochotní jednat s kýmkoliv, pokud se s nimi dá jednat rozumně. Jsme schopní brát interpretaci idejí zprava i zleva. Se Svobodnými, kteří byli dříve naše blízká strana, máme problém. Oni se dříve považovali za liberály, ale často jsou konzervativní a prezentují xenofobní názory. Ten tržní fundamentalismus nám nesedí, prostě jsme viděli dost věcí, které nefungovaly, než abychom na nich stavěli.

Se zelenými máme hodně společného. Orientaci na postmateriální hodnoty – životní prostředí, trvale udržitelný rozvoj – rozhodně. Možná nejsme tolik důrazní, ale z části je to taky o tom, že lidé považují Zelené za fanatiky. Máme společný sociální liberalismus, decentralizaci. Jde jim o individuální rozvoj, zároveň pořád brání tu svobodu. Ten liberalismus, který není ekonomický, zaměřený na trh, ale sociální, který je ochotný nějakých restrikcí, aby se společnost změnila. Dokonce se zajímají i o reformu autorských práv, jenom to téma nevzali dost důrazně a dost rychle. Kdyby to udělali, kdyby o tom začali včas mluvit, tak tady ani žádné pirátské hnutí nemuselo být.“

Příloha č. 2 – Emailová korespondence s bývalou švédskou pirátskou europoslankyní Amelií Andersdotter.

On 06/19/15 09:32

Hi Amelia,

my name's Martin Pekař (Czech republic). I'm currently writing my bachelor thesis about the Pirates and I have a few questions for you (only two). Thanks for your answers!

Why did you choose the Greens EFA political group in the EP?

„Every time when there is a new European election, lots of parties get elected into the European Parliament from lots of countries. The political groups get more money and resources the more individual members they have, so the groups have an "incentive" to get new political parties to join them. The new political parties also have an incentive to join a group - a group has a more structured staff, policy advisors, and lots of infrastructural things like this.

In 2009, the Pirates determined that the Greens/EFA made the best offer - we got a policy advisor dedicated to our topics, we had some extra benefits, and so forth. For the Greens it was a good deal since they were more in need of more members than, say, the Liberals.“

What do you consider your biggest achievement during your stay in the EP? For example which case did you bring up to public awareness (or something like that)?

The Copyright Consultation campaign was somewhat of a success :-) The European Commission opened a consultation on copyright in 2013, and we ensured there was easily accessible materials in the native languages of many European citizens so that more people could respond. Having the anti-counterfeiting trade agreement turned over was also a big success, in 2012. It was the first time that the European Parliament changed its opinion on something as a result of public protests, so it was an important

moment for Europe democratically, and because the expansion of IP rights actually sort of stopped.

best regards,

Amelia

Příloha č. 3 – Emailová korespondence s bývalým švédským pirátským europoslancem Christianem Engströmem.

On 06/23/15 14:53

Dear Martin,

Why did you choose the Greens EFA political group over ALDE in the EP?

In the election campaign 2009, we promised voters that we would join a political group that fully respects fundamental rights, and that is as close to our us as possible on information policy (like copyright reform and limiting mass surveillance).

Both the Greens and Alde are completely reliable when it comes to fundamental rights, but the Greens had (and have) come a bit further on information policy issues than Alde. Although some of the best de facto Pirates can be found in the Alde group --- Maritje Schaake and Sofie in't Velds from the Dutch party D66 stand out in particular -- - the Alde group is divided on these issues. There are other Alde members who pretty much represent the other extreme when it comes to these issues.

The Greens are much more united around Pirate compatible information policies. This is illustrated by the fact that the Green group adopted the Pirate Party's position on copyright reform as the group position in 2011:

<http://falkvinge.net/2011/10/07/huge-pirate-victory-as-eu-party-group-adopts-perspective-on-copyright-monopoly/>

I don't think there is any chance that we would have been able to persuade Alde to adopt such a radical position in that parliamentary term.

What do you consider your biggest achievement during your stay in the EP. For example which case did you bring up to public awareness?

That we managed to stop ACTA.

It is of course impossible to know for absolutely certain, but I believe that if it had not been for the fact that the Pirate Party was represented and could add energy to the Green group's opposition to ACTA, the agreement might very well have been accepted by the European Parliament. That we managed to stop ACTA was a great victory.

In the nineties, there was another agreement called TRIPs being negotiated. It was of the same type as ACTA, strengthening intellectual property for the benefit of big corporations, although it did not go as far as ACTA later would. Then, in the nineties, there were riots in the streets of Seattle to protest against TRIPs, but in the end, the agreement got adopted anyway.

With ACTA, all the demonstrations against it were completely peaceful, but this time we won, and actually killed the agreement.

I have written an article about how we won ACTA here:

<http://falkvinge.net/2012/08/13/why-we-won-acta/>

I hope this is helpful to you. Please feel free to email me again if you have further questions.

Best regards,

Christian

Příloha č. 4 – Emailová korespondence s Mikulášem Peksou, členem České pirátské strany a Pirátské strany Německa.

On 06/23/15 23:45

Vážený pane kolego,

na úvod - předpokládám, že z pozice staršího, ale pořád studenta v zásadě můžu nabídnout tykání, nepohoršuje-li Vás to. Alex mi o Vás říkal, zkusím to pojmout zodpovědně. Podotýkám, že nejsem politolog, takže některé moje odpovědi vyzní možná amatérsky. Navíc je to celé samozřejmě velice subjektivní. Pokud by byl zájem o nějaká konkrétní objektivní data, dodám, pokud budu mít. Tak popořadě.

1. Mohl byste vypíchnout nějaké hlavní rozdíly mezi PPCZ a PPDE? Tím myslím zejména v programu. PPCZ se ubírá převážně směrem sociálního liberalismu, už dávno se nejedná o single issue party, jak je na tom PPDE?

PP-DE byla založena v roce 2006, PP-CZ v roce 2009. S tím souvisí, že je v mnoha ohledech zprofesionalizovanější a zbyrokratizovanější (v tom dobrém slova smyslu). Zároveň je také vzhledem k velikosti Německa a angažovanosti tamních lidí výrazně početnější. To má různé kvalitativní důsledky - např. na přípravě programových pozic se podílí větší počet lidí, takže texty i podklady bývají obecně lépe zpracované.

Z hlediska programového zaměření významný rozdíl není. Obě strany bych zařadil do kategorie "progresivní sociální liberalismus". Rozdíl je opět v jisté "vyspělosti". PP-DE má poslance v řadě zemských parlamentů, prošla si pár skandály, loni zaznamenala docela nepříjemnou krizi a frakční boj. Ve výsledku lze v rámci PP-CZ snáze prezentovat některé názory, které v rámci PP-DE patří do kategorie "to už jsme zkoušeli, a nefunguje to". Extrémisté a šílenci to prostě mají těžší.

Ono vzhledem k propojení na sociálních sítích, blozích atp. teče poměrně hodně informací mezi jednotlivými státy a sjednocuje naše pozice. Naše členská základna je mladší než u jiných stran a internetově pozitivnější. Myslím si, že v důsledku toho jsou

Piráti ideově v rámci Evropy poměrně hodně koherentní. Byl jsem přítomen projednávání společného programu pro eurovolby a tuším, cca 70 % návrhů prošlo konsensuálně. My se snažíme to propojení různými projekty ještě zvýšit - časem bychom chtěli vytvořit nějakou digitální platformu, která nám umožní provozovat celoevropskou online přímou vnitrostranickou demokracii a ideálně i nakonec odbourat delegátský systém jako takový.

Co platí pro Evropu, platí pro celý svět v omezenějším měřítku také.

2. Dokázal byste PPCZ a PPDE zařadit do systému stranických rodin (von Beyme)? PPCZ mají zřejmě blíž k stranické rodině ekologické než liberální, jak je to u německých Pirátů?

Podle mého názoru von Beymeho teorie vznikala v době, kdy koncept Pirátství jako takový nedával smysl. Myslím si, že by si ta teorie zasloužila update. K tomu mě vede fakt, že v posledních 9 letech vznikala všude po světě řada Pirátských stran, které se konzistentně vymezují jak proti pozicím klasických liberálů (ve stylu FDP) tak proti Zeleným. Nejsem si jist, jestli to chci definovat - ale souvisí to s ochranou internetu a uživatele na něm.

Na rozdíl od Klause von Beymeho je pro mě internet životním prostorem v pravém slova smyslu. Prožívám tu velkou část svých osobních, obchodních i pracovních vztahů. Ochrana tohoto prostředí je pro mě důležitá - podobně jako pro Zelené ochrana planety. Ale obrana naší informační svobody nemusí být nutně korelovaná s potřebou chránit životní prostředí. Navíc Zelení při obraně životního prostředí často sahají k různým plošným zákazům, tvorbám trhu s povolenkami atp. Z mého pohledu je takový přístup centralistický, kolektivistický. My preferujeme decentralizovaná, individuální řešení - raději než do nekonečna přesvědčovat držitele velkých databází, aby naše data nekradli, chceme posílat bez centralizovaného prostředníka a šifrovaně.

Oproti "liberálům" se lišíme postojem k vlastnictví. "Liberál" uznává pojem "duševního vlastnictví". Pirát chápe, že "duševní vlastnictví" je inherentně ve sporu s klasickým

fyzickým vlastnictvím. Informaci lze těžko oddělit od jejího nosiče, omezování informace je tedy omezováním nosiče. O co hůř, "nosičem" může být i člověk. Pirát tedy zdánlivě bojuje proti "svobodnému trhu" a "soukromému vlastnictví" - ale za individuální svobodu šifrovat, kopírovat, sdílet. Mnoho lidí nás má za maskované komunisty. Opač je pravdou, komunisty moc nemusíme. My máme daleko blíže k anarchismu. Správné by asi bylo říct, že infoanarchista se u nás celkem dobře ztratí.

Těch rozdílů je tam samozřejmě víc. Kromě Pirátů existují i různé internetové strany, s defacto podobnými cíli, jen jiným názvem. Myslím, že obecně by si tento myšlenkový proud zasloužil vlastní škatulku.

3. Máte nějaký přehled o volbách do Evropského parlamentu 2014? Respektive nevíte, proč si Julia Reda vybrala politickou skupinu GREENS-EFA? Jednalo se o logický krok v návaznosti na švédské Piráty, anebo k tomu strana (a Julia) měla jiné důvody? Christian Engström mi například napsal, že v ALDE sedí Sophie in 't Vel a Maritje Schaake, což jsou de facto také Piráti. Proč dali němečtí Piráti přednost Zelené frakci?

O Julii bych měl možná říct, že v rámci PP-DE se hlásila spíše k Progressive Platform, což je ta frakce, která má blíže k Greens, PES a PEL. Nepřekvapuje mě, že před "protržení" ALDE dala přednost GREENS-EFA. Zároveň - ALDE zahrnuje strany jako ANO, FDP, Estonská Reformní strana - chceme s tím mít něco společného? A je to "mainstream", koalice - ALDE, PES a EPP de facto sestavují a podporují Evropskou komisi. Je tato Komise Pirátská? IMO ne, dobrý důvod být v opozici. Se Zelenými jsou zkušenosti z dob Amelie. A EFA - oni jsou proponenti decentralizace, tak jako my.

4. Dokázal byste zdůvodnit, proč němečtí a čeští Piráti byli v Eurovolbách relativně úspěšnější, kdežto švédská Piratpartiet ne?

PP-SE prorazila po aféře Pirate bay a v situaci, kdy představovala něco nového - lidé ji volili jako změnu. Obhájit pro ní bylo výrazně obtížnější. PP-DE zažila podobnou cestu vzhůru a pak následný propad. Ale Německo je veliké, takže tam těch 1.5 % (či kolik to bylo) znamená jednoho poslance. Ale je třeba si uvědomit, že stejně uspěla satirická Die

PARTEI a radikálně ekologická Tierschutzpartei. PP-CZ je momentálně na cestě vzhůru, takže jí táhnou protestní hlasy. Myslím, že asi nejzajímavější případ je momentálně PP-IS (Island), která atakuje v průzkumech 30 % a první místo. Detailní poměry tam neznám, ale mám za to, že Piráti tam prostě převzali niku progresivní; sociálně-liberální strany, což je to, co Islandané po krizi chtějí.

Pirátské strany mají jinak IMO v Evropských státech "stabilní" voličské jádro kolem 2 % (pokud se dokážou etablovat. To, co je v danou chvíli navíc, je spíš fluktuace daná protestností nebo nějakými specifickými podmínkami. My si obecně spíš myslíme, že se to bude zlepšovat, s tím jak bude postupovat digitální revoluce. Příkladem řečeno: až bude mít každý v autě dálkově ovládaný počítač připojený na internet, stane se otázka digitální bezpečnosti doslova otázkou života a smrti.

Zdraví

Mikuláš Peksa